

Community Health Learning Programme 2010

CMLP-2010-8/RR.57

124

Source: Community Health Cell

A Report on the Community Health Learning Experience

Mallikarjuna K.

COMMUNITY HEALTH CELL

Sudha WR S2b-RB-5 (124) 7/10

CHLP-2010.8/FR57

Community Health Learning Programme

March 2010 to November 2010

REPORT

Mr. Mallikarjun

Intern, Community Health Cell

Mentor

Mr. E. Premdas

Coordinator, Community Health Cell

Bangalore

ಪರಿವಿಡಿ :

- I
- 1 ನೆನಕೆಗಳು
  - 2 ಮೊದಲ ಮಾತು
  - 3 ಕಲಿಕಾ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಗಳು
    - i. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು
    - ii. NRHM ನಲ್ಲಿ ಆಶಾಗಳ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನ
    - iii. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್.ಐ.ವಿ (HIV) ಸೋಂಕಿತರಿಗೆ ಸಿಗುವ ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನ.
    - iv. ಜನಾರೋಗ್ಯ ಆಂದೋಲನ-ಕರ್ನಾಟಕ (JAA-K) ದ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಅನುಸರಣೆ ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕಲಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿನ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳಿಂದಾದ ಕಲಿಕೆಗಳು
- II
- III
- ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗಳಿಂದಾದ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ ತಿಳುವಳಿಕೆ
1. ಸಬಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಜೊತೆ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಾದ ಕಲಿಕೆಗಳು
  2. ಜಾಗೃತ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆ (JMS) ಕಲಿಕೆಯ ಜೊತೆ ಪೊತ್ನಾಳ್ ಭೇಟಿ
  3. ಜಾಗೃತಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದಾದ ಕಲಿಕೆಗಳು
  4. ಹೆಡ್ ಸ್ಟ್ರೀಮ್ಸ್ (Head Streams) ಹಾಗೂ ನಾನು
  5. ನವಜೀವನ ಮಹಿಳಾ ಒಕ್ಕೂಟ (NJMO),ರಾಯಚೂರು
  6. ವಿಮೋಚನ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಕಾನೂನು
  7. ಆಪ್ತಸಮಾಲೋಚನೆ ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಶನದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ (Punyakoti Foundation)
  8. ಜನತಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಅನುಭವ
  9. ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಭೇಟಿಯಿಂದ ನಾಯಕತ್ವದ ಗುಣಗಳ ಜ್ಞಾನ
  10. ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಭೇಟಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಫಲಿತಾಂಶದ ಅನುಭವ
  11. ವಿಮುಕ್ತಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಘಟನೆ ಜೊತೆ ನಾನು
  12. "ನಿತ್ಯ ಜೀವನ" ಸ್ವಯಂಸೇವಾಸಂಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ HIV ಸೋಂಕಿತರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು
  13. ಹೊಸ ಗೆಳೆಯರ ಜೊತೆ ನನ್ನ ಕಲಿಕೆ
  14. ನಾನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡ "ಆಶಾ" ಸಭೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾವೇಶಗಳು :
- IV
1. ನೆರೆಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗಾಗಿ ಕಾಲ್ಪಡಿಗೆ ಜಾಥಾ ಮತ್ತು ಅಹೋರಾತ್ರಿ ಧರಣಿ
  2. JAA-K ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಯ ಸಭೆ
  3. JAA-K ಜಿಲ್ಲಾ ಸಮಿತಿಯ ಬಲವರ್ಧನೆ ಹಾಗೂ ಅನುಭವ

- V ತರಬೇತಿಗಳು
- ಅ. ಭಾಗವಹಿಸಿದ ತರಬೇತಿಗಳು
1. ಆರೋಗ್ಯದ ಹಕ್ಕು, ಮಾನವ ಹಕ್ಕು, ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಬಿರ
  2. ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಅಸ್ಮತ್ಯತೆ
  3. ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಆಂದೋಲನ ಕಾರ್ಯಗಾರ
  4. ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಸಮೀಕ್ಷೆ (PRA) ತರಬೇತಿ
  5. ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಬರವಣಿಗೆ ತರಬೇತಿ (Proposal Writing Training)
- ಆ. ನೀಡಿದ ತರಬೇತಿಗಳು
1. MSW ಮತ್ತು BSW ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು JAA-K ಕುರಿತು ಪರಿಚಯ
  2. ಯುವಜನರ ಜೊತೆ ನನ್ನ ಕಲಿಕೆಗಳು
- VI ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳ ವೀಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆ
- VII ಪುಸ್ತಕಗಳ ಅಧ್ಯಯನ :
- IX ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಅಧ್ಯಯನ
- X ಪರಿಸರಮಾಪ್ತಿ
- XI ಅನುಬಂಧ - JAA-K ಬೆಳಗಾಂ ಕಾರ್ಯಗಾರದ ವಿವರ ಮತ್ತು ಅನುಭವ

My learning experiences through the Community Health Learning Programme

1. Acknowledgement

It is with immense pleasure I place on record the experiences of my 'learning journey' as part of my Fellowship at the CHC. I acknowledge with a deep sense of gratitude, the support, encouragement, guidance, motivation that I received from Dr. Smt. M. Bhagyalakshmi, Sri Premdas and of course my beloved wife M. Alamelu. I am thankful to the Selection Committee, and the team of facilitators and tutors. Right from my first day of my entry into the training programme, I had the best of the support and cooperation from a number of people. I am deeply grateful from the bottom of my heart all the friends Maria Stella, Pushpa, Mahadeva Swamy, Victor, Ruth Vivek, James, Sarvamangala, Deepak and Aditya. A special thanks and gratitude to Prahlad and Joyce Premela.

Friends like Lavanya Devdas, Lakshmi, Rohini and Anand were kind enough to help me out in getting translated the instructions and I profusely thank them. Friends from Jana Arogya Andolana Karnataka (JAAK) - Sri Karibasappa, Obalesh, Smt. Swarna Bhat, Ashok Hirekar, Geetha and Father Blaize - were with me all through my field trips and their timely guidance was very helpful.

I thank my fellow batchmates who were always a source of inspiration. I owe a lot to Sri. E. Premdas, who continuously kept guiding and encouraging all through out. Whenever I made mistakes or was on the

wrong side, he kept smiling, but never stopped guiding me. I thank every one who associated with me and made my fellowship a memorable journey.

2. Background:

I was earlier working in an organization called Myrada. Myrada is an organization that is connected with issues, problems, requirements and the needs of sex workers. I had organized a number of campaigns and agitations to improve the working and living conditions of sex workers. While I was a student, I was an active member of ABVP for a period of 3 years. I served as the President of Bharatiya Dalit Panthers at the Taluka level and kept myself very active in placing the demands of the dalits before the government. During the course of my work I also addressed the issues of health and hygiene. But I could not go beyond these. I had opportunities to work for women and youth resource centre called Sakhi and during this time, I became active part in the developmental programmes. Meanwhile, I got in touch with JAA-K (Janaarogya Andolana – Karnataka) and started taking active part in it too.

I gradually understood that the scenario of the public health sector was found unsatisfactory, filled with corruption, mismanagement and consequently people were denied of the services they deserved. There were lectures, conferences, seminars on all these aspects and it drew my attention. On the 23rd December 2009, I had the opportunity of taking part in the Janata Adalat (Public Hearing) at Davanagere. It was here that I had the first hand experience of how public health affair was found neglected. There was the shortage of personnel, increase in corruption; the primary health centres and sub-centres were unhygienic, ill-equipped and the common people were unattended to. The establishment was

negligent. Many of the officers were deaf towards the demands of the people. On the other hand, there was a happy note and I found some volunteers and officers were very much active, enthusiastic and they were honest but were silent. This was interesting. With this background, I made an extensive survey about health centres, their admission details, and refusal of taking up cases and things like that. I also started questioning about the apathy and indifference towards this the state of affairs by people in general.

Many of the problems about health, medicines and things about NRHM gave me an insight to probe into it. I started raising questions on my own. It was at this juncture Dr. M. Bhagyalakshmi made the mention about CHC. I never knew what Community Health Fellowship Programme was. And this was my first interview and I attended the interview with a confused state of mind and was scared.

I still remember the words of Father Claude D'Souza: "Mr. Mallikarjuna, the whole training programme would be in English. Can you manage?". I said, "Let me try". I gave up all hopes and remained silent. I had no hopes of being selected, but I was selected.

After I was selected to this programme, my friends were asking me: - what are you doing? How are you.. I did not know what Fellowship was. I would just answer - I am working in Community Health Cell. There is going to be study about service conditions in government hospitals, to make a report about how the doctors and nurses were working around. This was all my answer to my friends.

I came to attend the orientation programme about CHC. This was for a period of 40 days. Normally, I evince lot of interest in such training programmes. But alas, the very first day I had to lose my interest. I became dull; because English communication was a big problem. I

lacked knowledge about English, not even the working knowledge of it. The same thing on the second day. I decided to go back and quit the course. Thanks to Prem sir, he allowed me and let me know the books that were available in Kannada and asked me to keep going. I made up my mind and determined to learn. Ever since, English did not become an issue at all in my learning.

3. Aims and objectives of the Fellowship Programme:

a) Understanding the public health system:

I had a mistaken understanding about health earlier limited to the medicalised understanding. Now I have a fair knowledge about health and determinants of health, beyond doctors, hospitals etc. The first thing that I understood about health was that health is impossible without pure air, pure water, balanced nutritious food and healthy environment. The doctor comes into picture only when a person is unwell or sick. Doctor is only a part of health set up and not the whole of it. The treatment which is apparently free is actually not free but it is managed from the taxes we pay; we have our own contribution and the government manages because of it. Hence it is our system and it is our duty to make it function well.

Method of learning:

- Visits to health centres – observations
- Interviews and discussions
- Participation in JAA-K activities in districts
- Study of books and references

b) Role and responsibilities of ASHA

The role of ASHA was found significant according to NRHM 2005 programme. This aims at prevention, infant deaths and death of neo-

natal nursing mothers. ASHA operates from the grassroots level and serves all mothers expectant and infant babies, she serves and nurses - plays the role of the mother and thus plays an important role.

Method of learning:

- Reading on NRHM guidelines and framework of implementation
- Visit of ASHA – interviews and discussions
- Study of 5 learning hand books (modules) about ASHA

c) Study about service, facilities available to HIV affected people in the public health programmes.

Earlier, the HIV patients never identified themselves as HIV infected. But now thing about HIV is changed. HIV patients now come forward to make use of the services available to the society prescribed by the government. However they are still deprived of the services available and I wanted to understand the same.

Methodology of learning:

- Interviews with HIV infected persons and discussion;
- Visit to government centres and NGOs and collection of information (data);

d) Taking part in the JAA-K activities and understanding about health rights.

I am now able to get a total picture about elementary health programme – thanks to JAA-K. This gave me a good amount of knowledge, information and data. Registering cases against denial of health services to people, services to be available at PHC and other health cetnres, bring the grievances before the officers concerned, – arranging of Public Health

Dialogues, etc. There are the things I have benefited by my participation and association.

Methodology of learning:

- Arranging programmes - Public Health Dialogues and participation
- Taking part in field trips and workshops;
- Cases about denial and health services - visits and interviews
- Study of books related to health rights.

4. Opportunities that were made available to me for my personal growth:

Lectures, trainings, discussions, debates, and other things during Orientation programme made me also a good trainer and helped me organize trainings. Field trips enabled me to get a feeling and importance of community participation, inter-relationship between government offices and various associations and agencies.

- This Training helped me take an active part in the 'health movement' and enabled me to grow up as an activist.
- I had the opportunity organizing two workshops - Chikkodi and Khanapur of Belgaum district. I had the opportunity to participate as facilitator of sessions which gave me lot of self-confidence.
- I visited Potnal (Raichur district). I got in touch with technique of using herbal plants which locally grow to cure some basic ailments like cold and cough.
- I have now acquired the art of getting information through 'Right to Information'.

- I have acquired skills or soft-skills of talking with the officials and convincing them.
- I am now a better experienced counselor and have developed my skills of getting along with the community.
- I am now in a position to understand and analyze situations regarding health in the villages
- I now have a better understanding on NRHM guidelines.
- CHLP has prepared me as a fine trainer and helped me develop the art and skills of planning and organizing good training sessions.
- I have now built myself a library of books during the course of CHLP, which is beneficial to children and youth around my place.

When I introspect myself and go back to the days of my stay at CHC, I feel quite excited. The values I have acquired are good and are very valuable - punctuality, being regular and being on time, talking or expressing in a slow tempo, being cheerful always in what I say in public, spirit of inquiry, trying to be innovative and making an in depth study about issues and involve all/others in the processes etc.

I am now a better person - refined, and reoriented. I am now more than satisfied. This programme has inspired me for a renewed commitment to the people, and looking back I feel that this fellowship programme has been a great milestone in my life.

Every time I leave an organization after having served there, my next question was 'what next? Where to go? How to learn?' This Programme now has increased my level of confidence, knowledge and understanding. When I record these experiences and values I have acquired, without my knowledge tears rolled down my eyes and I sobbed.

Oh, what an amount of experience I gained skills and information I acquired! I have grown due to the human touch I felt and experiences I had. Thanks to Dr. M. Bhagyalakshmi, E. Premdas and CHC team and CHLP. Thanks to everyone who associated with CHC and made me a new person – prepared to meet any challenge in my life.

With regards,

Yours,

Mallikarjuna. K

ಅನುಬಂಧ-3

ಅಡಕ ಪಟ್ಟಿ

Sl.No	Abbreviations	Meaning
1.	RTI	Right to Information
2.	ABVP	Akhila Bharatha Vidyarthi Parishath
3.	MYRADA	My-Source resettlement and development Agency
4.	PRA	Participatory Rural Appraisal
5.	NRHM	National Rural Health Mission
6.	NGO	Non-Governmental Organisation
7.	CHC	Community Health Cell
8.	ಸಾ.ಆ	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
9.	IPHS	Indian Public Health Standard
10.	KAP	Knowledge, Attitude, Practice
11.	JMS	Jagrutha Mahila Sanghatane
12.	NJMO	Nava Jeevana Mahila Okkuta
13.	JAAK	Janaarogya Andolana-Karnataka
14.	PDS	Public Distribution System
15.	ART	Anti-Retro Therapy
16.	T.B	Tuberculosis
17.	NREGA	National Rural Employment Guarantee Agency
18.	MSW	Master of Social Work
19.	BSW	Bachelor of Social Work
20.	CRP	Community Resource Person
21.	KCLP	Karnataka Child Labour Programme
22.	VHSC	Village Health and Sanitation Committee
23.	EDD	Expected Date of Delivery
24.	HRP	High Risk Pregnant Woman
25.	ANM	Auxillary Nurse Midwife
26.	VHW	Village Health Worker

ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾನು ಕಲಿಕೆಗಾಗಿ ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಸಖಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಆರೋಗ್ಯದ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಚಳುವಳಿ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ “ಜನಾರೋಗ್ಯ ಆಂದೋಲನ ಕರ್ನಾಟಕ” (JAA-K)ದ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಮೊದಲು JAA-K ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕುರಿತು, ಅಲ್ಲಿನ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಭ್ರಷ್ಟತೆ, ಜನರು ಉಚಿತ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿರುವುದು ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ವಿಚಾರಗಳ ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ, ಉಪನ್ಯಾಸ ಕೇಳಿ ನನಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ಮಟ್ಟಿನ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿತು. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಡಿಸೆಂಬರ್ 23, 2009 ರಂದು ದಾವಣಗೆರೆ ಜನಾರೋಗ್ಯ ಜನತಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ನಿರಾಕರಣೆಗೊಳಗಾದವರ ಅಳಲು, ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಕೊರತೆ, ಭ್ರಷ್ಟತೆ, ಗುಣಮಟ್ಟ ಕಾಣದ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಕಂಡು ಕಾಣದಂತೆ ವರ್ತಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಒಂದೆಡೆಯಾದರೆ ಭಿತ್ತಿ ಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಫೋಟೋಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಈ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಪರಿಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಬುದ್ಧಿ ಜೀವಿಗಳ ಜಾಲ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿತು. ಅದೇ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳಿಂದ ಬೆಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನತಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಮಾಡಲು ಕೆಲವು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವಾ ನಿರಾಕರಣೆ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ತುಂಬಾ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ದಾಖಲಾತಿ ಸಮೇತ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದೆ. ನಂತರ ನಾನು ಸಹ ಅಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.

ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುರಿತು, ಔಷಧಿಗಳು ಮತ್ತು NRHM ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಎಂದರೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಡಾಕ್ಟರ್ ಮತ್ತು ಔಷಧಿಗಳು ಮಾತ್ರವೇ? ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಕಲಿಯುವುದು ಎಂದು ಪ್ರತಿಭಾರಿಯೂ ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಡಾ|| ಎಂ.ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯವರು CHC ಯ ಈ ಕಲಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (Fellowship) ಕುರಿತು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಫೆಲೋಶಿಪ್ ಅಂದರೆ ಏನು ಅಂತ ಸಹ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೊಂದು ವಿಚಾರ ಎಂದರೆ ಇದು “ನನ್ನ ಮೊದಲ ಸಂದರ್ಶನ” ಆಗಿತ್ತು. ತುಂಬಾ ಗೊಂದಲ ಮತ್ತು ಭಯದ ನಡುವೆ ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹಾಜರಾದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಫಾದರ್ ಕ್ಲಾಡ್ ಡಿಸೋಜ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಒಂದು ಮಾತು ಈಗಲೂ ನೆನಪಿದೆ: “ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಎಲ್ಲಾ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತೆ ನೀನು ಹೇಗೆ ಕಲಿಯುತ್ತೀಯಾ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು ನಾನು ಕಲಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡ್ತೀನಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ನಂತರ ಈ ಫೆಲೋಶಿಪ್‌ಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಆಗೋದು ದೂರದ ಮಾತು ಅಂತ ಅಂದೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೆ! ಆದರೂ ನಾನು ಆಯ್ಕೆ ಆದೆ.

ಈ ಫೆಲೋಶಿಪ್‌ಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ನಂತರ ನಾನು ಈ ಮೊದಲು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಲಸ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದೆ. ನಂತರ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರು ಮತ್ತು ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೀಯಾ, ಯಾವ NGO ದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದೀಯಾ ಅಂತ ಕೇಳಿದರೆ “ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕೋಶ” ದಲ್ಲಿ ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕಾರಣ ನನಗೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಫೆಲೋಶಿಪ್ ಅಂದರೆ ಏನು ಎಂದು ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಗೊತ್ತಿರೋದು ಒಂದೇ ಅದು ಆರೋಗ್ಯದ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಅಂತ ಮಾತ್ರ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಸರಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಮತ್ತು ನರ್ಸ್‌ಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ನೋಡಿ ವರದಿ ಮಾಡಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತೀನಿ ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ.

ನಂತರ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಓರಿಯಂಟೇಷನ್‌ಗೆ ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕೋಶ (CHC) ಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದೆ.

ಕಲಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (Fellowship) ನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ 40 ದಿನಗಳ ಓರಿಯಂಟೇಷನ್. ನನಗೂ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ತರಬೇತಿಗಳು ಅಂದರೆ ತುಂಬಾ ಉತ್ಸಾಹ ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಮೊದಲನೇ ದಿನವೇ ನಿರುತ್ಸಾಹ! ಕಾರಣ ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಈ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಎನ್ನುವ ಭೂತ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಎಡಬಿಡದೆ ಕಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅಷ್ಟೇ ನನಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಸಹ ಭಾಷೆಯ ಕೊರತೆ. 2ನೇ ದಿನವೂ ಅದೇ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಆಗ ನಾನು ಲಗೇಜ್ ಸಮೇತ ವಾಪಸ್ಸು ಹೋಗಲು ನಿರ್ಧಾರಾನೂ ಸಹ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ 2ನೇ ದಿನದ ತರಬೇತಿಯ ನಂತರ ಪ್ರೇಮ್ ಸಾರ್ ರವರು ಈ ಓರಿಯಂಟೇಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ನಂತರ ನಾನು ಕಲಿಯಲು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡೆ, ಆಗ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಆಗದೇ ಅದಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗಿಕೊಂಡು ಹಲವಾರು ಕಲಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ 40 ದಿನಗಳ ಓರಿಯಂಟೇಷನ್ ಮುಗಿಸಿದೆನು.

3. ಕಲಿಕಾ ಉದ್ದೇಶಗಳು

ನಾನು ಈ ಫೆಲೋಶಿಪ್‌ಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಾಗ ಹಲವಾರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಲಿಕೆಗೆ ಬಂದೆ. ನನ್ನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು ಮತ್ತು CHC ಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಜೊತೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ ನಂತರ ಪ್ರಮುಖ 4 ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡವು.

i) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ನನಗೆ ಆರೋಗ್ಯದ ಕುರಿತು ಹಲವಾರು ಗೊಂದಲಗಳಿದ್ದವು. ಅದನ್ನು ಈ 9 ತಿಂಗಳ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲಗಳು ದೂರಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕಲಿಕೆಯೂ ಆಗಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಎಂದರೆ ಡಾಕ್ಟರ್, ದವಾಖಾನೆ ಅಲ್ಲ, ಆರೋಗ್ಯದ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ ಶುದ್ಧ ಗಾಳಿ, ನೀರು, ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವಿನಃ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಉಂಟಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ದವಾಖಾನೆ ಡಾಕ್ಟರು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದೇನೆ. ಡಾಕ್ಟರ್, ಔಷಧ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವೇ ಹೊರತು ಅದೇ ಪರಿಪೂರ್ಣವಲ್ಲ. ನಾವು ಪಡೆಯುವ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯು ಉಚಿತವಾದರೂ ಸಹ ಅದರ ಹಿಂದೆ ನಾವು ತೆರಿಗೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ನಮ್ಮ ಹಣವಿದೆ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದಲೇ ಸರ್ಕಾರ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುವುದನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದೇನೆ.

ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ:

- * ಹಲವಾರು ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಬೇಟಿ ಮತ್ತು ಗಮನಿಸಿದ್ದು
- * ಸಂದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಚರ್ಚೆ
- * JAA-K ಅನುಸರಣೆ
- * ಪುಸ್ತಕಗಳ ಅಧ್ಯಯನ

ii) "ಆಶಾ" ಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಾತ್ರ :

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರೋಗ್ಯ ಅಭಿಯಾನ (NRHM) 2005 ರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆಶಾ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಶಿಶು ಮರಣ ತಡೆಗಟ್ಟುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುವ "ಆಶಾ" ಅತೀ ತಳಮಟ್ಟದ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದ ಸಮುದಾಯದ ಗರ್ಭಿಣಿ ತಾಯಂದಿರಿಗೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಹೆತ್ತ ತಾಯಿಯಂತೆಯೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತು ಆರೈಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ "ಆಶಾ" ಗ್ರಾಮ ಆರೋಗ್ಯ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

ಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನ :

- * ಮೊದಲು NRHM ನ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.
- * ಆಶಾ ಬೇಟಿ ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಚರ್ಚೆಗಳು
- * ಆಶಾಗಳ 5 ಕಲಿಕಾ ಕೈಪಿಡಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನ

iii) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಊಟಗಿ ಸೋಂಕಿತರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ:

ಈ ಹಿಂದೆ HIV ಸೋಂಕಿತ ಸಮುದಾಯದವರು ಸೋಂಕಿತರು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಇಂದು HIV ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಕಳಂಕ ದೂರವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮುಂದೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಯಾಕೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ಸರಕಾರಿ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುವುದನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದೇನೆ.

ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ:

- * ಸೋಂಕಿತ ಸಮುದಾಯದೊಂದಿಗೆ ಸಂದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಚರ್ಚೆ
- * ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬೇಟಿ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ

iv) ಜನಾರೋಗ್ಯ ಆಂದೋಲನ ಕರ್ನಾಟಕ (JAA-K) ಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಅದರ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದು

JAA-K ಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಚಿತ್ರಣ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯ ನಿರಾಕರಣೆ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ದಾಖಲು ಮಾಡುವುದು, ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವುದು, ಜನತಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು ಇಂತಹವುಗಳನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಲಿತಿದ್ದೇನೆ.

ಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನ :

- * ಜನತಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುವುದರಿಂದ
- * ಕ್ಷೇತ್ರ ಬೇಟೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಾರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದರಿಂದ
- * ಆರೋಗ್ಯ ನಿರಾಕರಣೆ ಕೇಸುಗಳ ಚರ್ಚೆ ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಶನ
- * ಪುಸ್ತಕಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ

4. ದೂರತೆ ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಲಿಕೆಗಳು.

- * ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಕಲಿಕೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಓರಿಯಂಟೇಶನ್‌ನ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು, ತರಬೇತಿಗಳು, ಚರ್ಚೆಗಳು ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ನಾನು ಒಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ತರಬೇತುದಾರನಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ.
- * ಕ್ಷೇತ್ರ ಬೇಟೆಗಳಿಂದ ಸಮುದಾಯದ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸರಕಾರಿ ಕಛೇರಿಗಳ

ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ, ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ಆಂದೋಲನಗಳಿಂದ ನಾನು ಒಬ್ಬ ಹೋರಾಟಗಾರನಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ.

- * ನಾನು ಬೆಳಗಾಂ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ಮತ್ತು ಖಾನಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಎರಡು ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ನನಗೂ ಆರೋಗ್ಯದ ಹಕ್ಕಿನ ಕುರಿತು ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು ಸಿಕ್ಕ ಅವಕಾಶ ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮ ತರಬೇತುದಾರನಾಗಲು ಇನ್ನೂ ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು ತುಂಬಿದೆ.
- * ಪೋತ್ನಾಳ್ ಭೇಟಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸುವ ಔಷಧಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು 2 ರೀತಿಯ ಔಷಧಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಶೀತ ಮತ್ತು ಕೆಮ್ಮುಗಳಿಗೆ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳಿಂದ ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದೇನೆ.
- * ಮಾಹಿತಿ ಹಕ್ಕನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಸಹ ಕಲಿತಿದ್ದೇನೆ.
- * ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮಾತನಾಡುವ ಮತ್ತು ಮನವೊಲಿಸುವ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.
- * ಉತ್ತಮ ಆಪ್ತ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮಾಡುವ ಹಾಗೂ ಸಮುದಾಯದೊಟ್ಟಿಗೆ ಬೆರೆಯುವ ಕೌಶಲ್ಯ.
- * ಒಂದು ಪ್ರದೇಶ ಅಥವಾ ಹಳ್ಳಿಯ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು
- * NRHM 2005 ರ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.
- * ಒಬ್ಬ ತರಬೇತುದಾರನಾಗಿ ಇರಬೇಕಾದ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ಕಲಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಕಲಿಸಿದೆ.
- * ಈ ಕಲಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಕಲಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಅವಲೋಕನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ನನ್ನ ಬದಲಾವಣೆ ಕಂಡು ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು! ಕಾರಣ ಸಮಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಯಾವಾಗಲೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಇರೋದು ಹಾಗೂ ಹೊಸತನದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಮೂಲ ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಪರಿಹಾರ ಕಂಡು ಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಈ ಕಲಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಕಲಿಸಿದೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆಯು ನನಗೆ ನನ್ನ ಮುಂದಿನ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಸಹಾಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

- * ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕಲಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ನನಗೆ ತುಂಬಾ ತೃಪ್ತಿ ತಂದಿದೆ. ನನಗೆ ಪ್ರತಿಬಾರಿಯೂ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟು ಬರುವಾಗ ಕೆಲಸ ಎಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುವುದು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಜೀವನ ಹೇಗೆ ಎಂಬುವುದು ಆದರೆ ಈ ಕಲಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನಂತರ ನನ್ನ ಜೀವನ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಈ ಕಲಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಲಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ತುಂಬಾ ನೀರು ತುಂಬಿತ್ತು.! ಕಾರಣ ನಾನು ಈ ಕಲಿಕಾ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಅಂತ. ನಿಜವಾಗಲೂ ನನ್ನನ್ನು ಇಷ್ಟೊಂದು ಬೆಳೆಸಿ ಹರಸಿದ ಶ್ರೀಮತಿ. ಡಾ|| ಎಂ.ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಶ್ರೀಯುತ ಇ.ಪ್ರೇಮ್‌ದಾಸ್, ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕಲಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ತೆರೆಮರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಲಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ತಂಡದವರಿಗೂ ನನ್ನ ಅನಂತ ಅನಂತ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಮಂದನಗಳೊಂದಿಗೆ, ನಿಮ್ಮ
ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ.ಕೆ

II

ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಉಪಸ್ಥಾಪನೆಗಳಿಂದ ಆದ ಕಲಿಕೆಗಳು :

ನನ್ನ ಕಲಿಕೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತಹ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಲೂಲ ಹಾಗೂ ಓರಿಯಂಟೇಶನ್ ಮತ್ತು ಈ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಕಲಿಕೆಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

1. ಕಲಿಕೆಯ ವಿಧಾನಗಳು : ಓರಿಯಂಟೇಷನ್ ಮೊದಲನೆಯ ದಿನವೇ ಕಲಿಕೆ ವಿಧಗಳ ಕುರಿತು ಕಲಿಕೆಯಾಯಿತು. ಅದರ ಕುರಿತು ಜ್ಞಾನವಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ. ಆ ವಿಧಗಳು:
  - * ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಕಲಿಕೆ (Participatory Learning): ಯಾವುದೇ ತರಬೇತಿ/ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಲಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.
  - * ಗುಂಪು ಕಲಿಕೆ (Group Learning): ಗುಂಪು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ, ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದರಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಕಲಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.
  - * ಆಂತರಿಕ ಕಲಿಕೆ (Looking inward): ತನ್ನೊಳಗಿರುವ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮಿಂದ ನಮಗೆ ಕಲಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.
  - * ಬಾಹ್ಯ ಕಲಿಕೆ (Outward Learning): ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ, ಸಂದರ್ಶನ, ಪರಿಸರ, ಅಧ್ಯಯನ, ಪ್ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಕಲಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಕಲಿಕೆ ವಿಧಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡರೆ ನಮ್ಮ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.
2. ಮಾನ್ಯನ್ ಗೇಮ್ : ಸಮುದಾಯದ ಕಡುಬಡವರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಸಮುದಾಯದವರೆಗೂ ಸಮಾಜ ಅಸಮತೆಯ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಜೀವನದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಸಾಲಗಳು, ಅನ್ಯಾಯಗಳು, ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಏರುಪೇರು. ಇವು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಸಂಬಂಧಿತವಾಗಿವೆ ಎಂಬ ಹಲವಾರು ವಿಚಾರಗಳ ಕುರಿತು ಚಿತ್ರಣವೇ ಈ ಆಟದಿಂದ ಕಲಿಯುವುದಾಗಿದೆ.
3. ಅಧ್ಯಯನ ಗುಂಪು : ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಒಂದು ಗುಂಪಿನವರು ಓದಿ ಅವರವರ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಹಲವಾರು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು.
4. ಸ್ಪೋರ್ಟ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ : ನಮ್ಮ ಫಲೋಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಒಬ್ಬರಾದ ಲಾವಣ್ಯ ದೇವದಾಸ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಂತಹ ನಮಗೆ ದಿನಾಲು ಒಂದು ತರಗತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾವು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಕೆಲವು ಪದಗಳ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿ ಮಾತಿ ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ಇದರಿಂದ ಕಲಿತಿದ್ದೇನೆ.
5. ಮಂಡಿಸುವ (Présentation) ಕೌಶಲ್ಯ : ಈ ಓರಿಯಂಟೇಷನ್ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಲಿತಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ Powerpoint Presentation ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ಮಂಡನೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದೇನೆ.
6. ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ನಿರ್ವಹಣೆ (Disaster Management) : ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ವಿಕೋಪಗಳು ಯಾವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆಯೋ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಕೆಲವು ಮುನ್ಸೂಚನೆಗಳು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತವೆ. ಆಗ ನಾವು ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ

ಮುಂಜಾಗ್ರತೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ವಿಕೋಪಗಳು ಸಂಭವಿಸಿದ ನಂತರ ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆರೈಕೆ ಮಾಡಬೇಕು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಸೇವೆ, ಸ್ಥಳಾಂತರ, ಪುನರ್ವಸತಿ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ವಿಚಾರಗಳ ಕುರಿತು ಕಲಿಕೆಯಾಯಿತು.

7. ತುರ್ತು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆ / ರಕ್ಷಣೆ : ಯಾವುದಾದರೂ ಅಪಘಾತ, ಅನಾಹುತ ಸಂಭವಿಸಿದರೆ ಉದಾ:- ಉಸಿರಾಟ ನಿಂತಾಗ ಕೈ-ಕಾಲು/ಸೊಂಟ ಮುಂದಾಗ ವಿಷಜಂತುಗಳು ಕಚ್ಚಿದಾಗ, ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟಾಗ, ಪ್ರಜ್ಞೆ ತಪ್ಪಿದಾಗ, ವಿಷ ಕುಡಿದಾಗ ಮುಂತಾದ ಅವಘಡಗಳು ಸಂಭವಿಸಿದಾಗ ತತ್ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರಕ್ಷಣೆ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಂಡು ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುವುದು ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಲಿಯಲಾಯಿತು.
8. ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನ (Personality Development) : ಮಾನಸಿಕ ತಜ್ಞೆಯಾದ ಶೋಭಾ ಮನಗೊಳಿಯವರ ತರಗತಿಗಳು ನನಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಗುರಿ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಕಲಿಕಾ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಗುರಿ ಏನು ಅವುಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ, ಈ ಫಲೋತ್ತಿಷ್ಟಿಗೆ ಸೇರಲಿ ಕಾರಣಗಳೇನು - ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಗೊಂದಲಗಳ ನಿವಾರಣೆ ಆಗಿ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಗುರಿ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಹಾಗೂ ಕಲಿಕೆಗೂ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಭವಿಷ್ಯ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೂ ಸಹ ತುಂಬಾ ಸಹಾಯವಾಗಿದೆ.
9. ಲಿಂಗತ್ವ ತರಬೇತಿ : ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯದಿಂದ ನಮ್ಮ (ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು) ನಡುವೆ / ನಾವು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ಹೇಗೆ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುವುದು ಬಾಹ್ಯ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಹತೋಟಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ. ಲಿಂಗತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡಿ ಮತ್ತು ಚರ್ಚಿಸಿ ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ, ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮೂಲನ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ.
10. ಮಾದಕ ವಸ್ತುಗಳ ಸೇವನೆ ಮತ್ತು ಅದರ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ : ಮದ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾದಕ ವಸ್ತುಗಳ ಸೇವನೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆ ಉದಾ:-ಒಂದು ಸಿಗರೇಟು ಸೇವನೆಯಿಂದ 5 ಸೆಕೆಂಡು ಜೀವಿತ ಅವಧಿ ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುವುದನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದೇನೆ.
11. ವರದಿ ಬರೆಯುವ ಕೌಶಲ್ಯ : ಒಂದು ತರಬೇತಿ / ಕಾರ್ಯಗಾರದ ವರದಿ ಬರೆಯುವಾಗ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತ ಇರಬೇಕು, ಒಂದು ಚೌಕಟ್ಟು ಇರಬೇಕು, ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳು ದಾಖಲಾಗಿರಬೇಕು, ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರಿತ ಮಾಡದೇ ವಿಷಯಾಧಾರಿತವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿರಬೇಕು, ಕೊನೆಗೆ ವರದಿಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುವುದು ಕಲಿಕೆಯಾಗಿದೆ.
12. ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುರಿತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ : ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಆರೈಕೆ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯ ಆರೈಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುರಿತು ಡಾ|| ರವಿನಾರಾಯಣ್ ಅವರು NRHM ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಉಪನ್ಯಾಸ ನೀಡಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮಾನದಂಡಗಳು (IPHS) ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿದ ವಿಚಾರಗಳ ಕಲಿಕೆ ಆದವು.
13. ಒಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ತರಬೇತುದಾರನಾಗಲು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂರು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಒಬ್ಬ ಪರಿಪೂರ್ಣ ತರಬೇತುದಾರನಾಗಬಹುದು ಎಂಬುವುದು ಕಲಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

KAP :

K=Knowledge (ಜ್ಞಾನ) :- ತರಬೇತಿಯ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಪರಿಷೋಣಾವಾದ ಜ್ಞಾನ ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸರಾಗವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಹುದು.

A=Attitude :- (ಮನೋಭಾವನೆ) :- ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ ಎನ್ನು ಮುಖ್ಯನೋ ಮನೋಭಾವನೆ ಅಷ್ಟೆ ಮುಖ್ಯ ಅಂದರೆ ಸಮವಾಯು ಆಗಲಿ, ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಾಗಲಿ ಅವರ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಮಾನತೆಯಿಂದ ತರಬೇತಿ ಮಾಡಬೇಕು.

P=Practice: - ತರಬೇತಿಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ತರಬೇತಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾನತೆ ಹೊಂದಿದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಂದ ತರಬೇತಿಯ ವಿಧಾನದ ಕುರಿತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಆಗ ನಿಜವಾದ ಹಿಮಾಹಿತಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುವುದು ಕಲಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ತರಬೇತಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ತರಬೇತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹಿಮಾಹಿತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ತುಂಬ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

14. **But why ? ಅರ್ಥವಿಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರ :** ಯಾವುದೇ ರಂಗದಲ್ಲಾಗಲಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಉಂಟಾದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲೂ 'But why?' ಎಂಬುವುದನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅದರ ಮೂಲ ಹುಡುಕಿ ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

15. **ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಯ ಅಗತ್ಯತೆ :** ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವುದರಿಂದ ನಾವು ಪರಿಷೋಣವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಆಗ ಮಾತ್ರ ಉತ್ತಮ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನ ನಾನು ಈ ಕಲಿಕೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಸಹಾಯವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಓರಿಯಂಟೇಶನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನೂ ನನಗೆ ಕಲಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಕಾರಣ ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳೂ ಸಹ ಹೊಸತು ಇದನ್ನು ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ತುಂಬಾ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರಿಂದ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನೂ ಸಹ ಕಂಡು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

|||

1. ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗಳಿಂದಾದ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ :
ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಹಲವಾರು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಬಹುದು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗಳು - ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಅನುಭವ, ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಸಂದರ್ಶನ, ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನೇರ ವೀಕ್ಷಣೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಕಲಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೂ ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗಳಿಂದ ಕಲಿಕೆ ಜೊತೆಗೆ ಅನುಭವಗಳು ಆಗಿವೆ.
ಸಖಿ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಾದ ಕಲಿಕೆಗಳು

ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ "ಸಖಿ"(೦.) ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕಳೆದ 8 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಯುವತಿಯರು, ಮಹಿಳೆಯರು ಹಾಗೂ 6 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳ ಜೊತೆಗೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು 2002ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಿದ್ದು ಇದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದು, ಹಾ||ಎ||ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯವರು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 15 ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವಿಶೇಷತೆ ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಯುವಕ ಯುವತಿಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ, ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ತರಬೇತಿಗಳು, ಉದ್ಯೋಗ ಅವಕಾಶಗಳು, ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸಹಾಯ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಟ್ಯೂಶನ್, ಆರೋಗ್ಯ ತಪಾಸಣೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಮಾನಸಿಕ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುತ್ತದೆ. ದೇವದಾಸಿ ಮಹಿಳೆಯರು, ಕಡು ಬಡ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಮುಖ್ಯ ವೇದಿಕೆಗೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ತರಬೇತಿಗಳಿಂದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗಳಿಂದ, ರೀತಿ-ಮಾಹಿತಿ ಹಕ್ಕು (ಆರ್.ಟಿ.ಐ). ಬಳಕೆಸರ್ಕಾರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಯುವಜನರನ್ನು ಮುಖ್ಯ ವಾಹಿನಿಗೆ ತರುವುದು ಅಲ್ಲದೇ ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು ಸಹ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸಖಿ ಬಾಲವಿಕಾಸ ಕೇಂದ್ರ :

ಸಖಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು 3 ರಿಂದ 6 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿಯೇ ಸಖಿ ಬಾಲ ವಿಕಾಸ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವು ಕೊಳಚೆಗೆರಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ತುಳಿತಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಅವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಶಾಲೆಯ ವಿಶೇಷತೆ ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಓದು ಬರಹ ಇರೋಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ಆಧುನೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೇಬಿ ಸಿಟಿಂಗ್ ಕ್ಲಾಸ್, ಎಲ್.ಕೆ.ಡಿ., ಯು.ಕೆ.ಡಿ., ಯಲ್ಲು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಓದು-ಓದು ಅಂತ ಪ್ರಾಣ ತಿನ್ನೋ ಕಾಲ. ಆದರೆ ಸಖಿ ಬಾಲವಿಕಾಸ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡಿಸುವುದರ ಮುಖಾಂತರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ವಾರದ 6 ದಿನಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಹಣ್ಣುಗಳು, ಮೊಟ್ಟೆ, ಚಿತ್ರಾನ್ನ, ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಆಹಾರ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ 30 ಮಕ್ಕಳಿದ್ದು, ಒಬ್ಬ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಹಾಗೂ ಒಬ್ಬರು ಆಯಾ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ 6 ಕೊಳಚೆಗೆರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಬಾಲವಿಕಾಸ ಕೇಂದ್ರದ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಕಾನ್ಸೆಂಟ್ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ, ಸಖಿ ಶಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳು ತುಂಬಾ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದಿರುವುದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸುಮಾರು 2 ವರ್ಷಗಳಿಂದ 'ಜನಾರೋಗ್ಯ ಆಂದೋಲನ - ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ' ಬೆಂಬಲ ಕೊಡುವುದಲ್ಲದೇ ಇದರಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಈ ಜಾಲ (Network) ನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಮನ್ವಯ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ. ಅದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ " ಜನಾರೋಗ್ಯ ಜನತಾ ನ್ಯಾಯಲಯವನ್ನು" ನಡೆಸಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಈಗಲೂ ಆರೋಗ್ಯದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಅರಿವನ್ನು ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ.

ನನ್ನ ಪ್ರಮುಖ ಕಲಿಕೆಗಳು

1. ಯುವ ಜನರನ್ನು ಹೇಗೆ ಮುಖ್ಯ ವೇದಿಕೆಗೆ ತರುವುದು.
2. ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಸಹಾಯ.
3. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಗಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಟಗಳು ಬೇಕು.
4. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಯುವತಿಯರಿಗೆ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು.

ಹೀಗೆ ಸಖಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಹಾಯದಲ್ಲಿ ಯುವಕ ಮತ್ತು ಯುವತಿಯರು ಪಿ.ಹೆಚ್.ಡಿ.,

ಎಂ.ಎ., ಎಂ.ಎಸ್.ಡಬ್ಲ್ಯೂ. ಬಿ.ಎಸ್.ಡಬ್ಲ್ಯೂ., ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ಪದವಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದೂ ಅಲ್ಲದೇ ನೀನಾಸಂ, ರಂಗಾಯಣ, ಕುಂದಾಪುರದಲ್ಲಿ ರಂಗ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಸಖಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹಣದ ಬೆಂಬಲ ಪಡೆದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಒಬ್ಬ.

2.

ಪೋತನಾಳಿನ ಜಾಗೃತ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆ (JMS) ಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯ (ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆ)

ನನ್ನ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರವಾಸದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಸಾಹ ಆಸಕ್ತಿ ಜೊತೆಗೆ ಹಲವಾರು ಕಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಜಾಗೃತ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆಯಿಂದ. ಇದು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾನವಿ ತಾಲ್ಲೂಕು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತುಳಿತಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟ ದಲಿತ ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರೇ ಸೇರಿ ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಬುದ್ಧಿ ಜೀವಿಗಳ ಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಸಹಾಯದೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಘಟನೆಯು ಸುಮಾರು 30 ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವ ಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ. ಈ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಹಕ್ಕುಗಳು ಅಲ್ಲದೇ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿಯೂ ಸಹ ಸಬಲೀಕರಣ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಅವುಗಳು.

ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಬಲವಾಗಿರುವ ದಲಿತ ಮಹಿಳೆಯರು

“ಟೆರಾಕೋಟಾ ಜುಯಿಲ್ಲರಿ” - ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಗೃಹೋಪಯೋಗಿ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಸುಂದರ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಮಾರಾಟ ಕೇವಲ ಪೊತ್ನಾಳ್ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗದೇ ಬೆಂಗಳೂರು, ಬಾಂಬೆ, ಪೂನಾ ದಂತಹ ನಗರಗಳ ಮಹಲ್ ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವವರು ಈ ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಮತ್ತು ತಯಾರಕರಾದ ದಲಿತ ಮಹಿಳೆಯರು - ಹುಲಿಗಮ್ಮ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಮರಿಯಮ್ಮ, ಜೈಬೂನ್, ಮತ್ತು ಗಂಗಮ್ಮ. ಈ ಮಹಿಳೆಯರು ಇಂದು ಟೆರಾಕೋಟಾದಿಂದ ಬರುವ ಆದಾಯದಿಂದ ಇವರ ಕುಟುಂಬದ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಸಹಾ ಸುಧಾರಿಸಿದೆ ಹಾಗೂ ಈ ಮಹಿಳೆಯರು ಇಂದಿಗೂ ಇದನ್ನು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾ ಹೊಸಬರಿಗೂ ಈ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಚಿಗುರು - ಗಿಡಮೂಲಿಕೆ ಔಷಧಿಗಳು:

ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ / ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ನಾಟಿ ಔಷಧಿಗಳಿಂದ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ ಅದು ನಂಬಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಚಿಗುರು ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿ ಹಲವಾರು ರೋಗಗಳಿಗೆ ಔಷಧಿ ನೀಡಿ ಗುಣಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಈ ಎಒಪಿ ದಲಿತ ಮಹಿಳೆಯರು.

ಚಿನ್ನಮ್ಮ ಸಂದರ್ಶನ :- “ನಮಗೆ ಓದಾಕ, ಬರಿಯಾಕ ಬರಲ್ಲರೇ. ನಾವು ಕೂಲಿ ನಾಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೆಂಗೋ ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀವಿರೇ. ನಮಗೆ ಕಾಯಿಲೆ ಬಂದರೆ ದವಾಖಾನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಮೈಲಿ ನಡೆದು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದೀವಿ. ನಮಗೆ ಈ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಊರಾಗಾ ಅವರು ಇವರು ಹಾವು, ಚೇಳು ಕಡಿವರೆ ಔಷಧಿ

ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ನಮಗೆ ನೇಜು, ಕೋಶಪ್ಪ, ಪ್ರೇಮದಾಸ್ (ತಾತಪ್ಪ) ಬೆಂಗಳೂರಿಗಂತ, ಮಂಗಳೂರಿಗಂತ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತೋರಿಸಿ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕೊಡಿಸಿ ಕಲಿಸಿದರು ನೋಡಪ್ಪ!”

ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಚಿನ್ನಮ್ಮ ಮತ್ತು ರತ್ನಮ್ಮ, ಹುಲಿಗಮ್ಮ ಹಾಗೂ ಸುಶೀಲಮ್ಮ ಇವರು ಸುಮಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ತರಬೇತಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಬೇಟೆಗಳಿಂದ ಗಿಡ ಮೂಲಿಕೆಗಳಿಂದ ಸುಮಾರು ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ 23 ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳ ಔಷಧಿ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಔಷಧಿ ನೀಡಿ ಗುಣಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸವಾಲು ಆಗಿರುವ ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯು ಸುಮಾರು 40ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ಯಾರಲಿಸಿಸ್ ಹಾಗೂ 100ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ತೊನ್ನು ಕಾಯಿಲೆಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಬೇರೆ ಕಾಯಿಲೆಗಳಾದ ಕೆಮ್ಮು, ಜ್ವರ, ಮೈಕೈನೋವು, ವಾತ, ಬಿಳಿಮುಟ್ಟು, ಹೀಗೆ ಮುಂತಾದ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೂ ಔಷಧಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಕೆಲವು ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಫಲಿತಾಂಶ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೇಶ ತೈಲವನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಹಾಗೂ ಅದರಿಂದ ಉತ್ತಮ ಫಲಿತಾಂಶ ಸಹ ಬಂದಿದೆ ಹಾಗೂ ನಾನು 2 ರೀತಿಯ ಔಷಧಿಗಳಾದ ಕೆಮ್ಮಿನ ಚೂರ್ಣ ಮತ್ತು ನವರಸ ಎಂಬ ಎರಡು ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಕಲಿತಿದ್ದೇನೆ.

ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಶಾಲೆ:

ದಲಿತ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ಬಂದಂತಹ ಹಲವಾರು ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಶಾಲೆಯೇ “ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಶಾಲೆ”. ಇಲ್ಲಿ ಶಾಲೆ ಬಿಡಿಸಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮತ್ತೇ ಮರಳಿ ಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲೇ ವಸತಿ ಮತ್ತು ಊಟ ಇದ್ದು ಉತ್ತಮ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ನಂತರ ಅವರ ವಯಸ್ಸಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಅಂದರೆ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುದಾನದಿಂದ ನಡೆಸಲ್ಪಡುವ ಶಾಲೆಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಸರಳವಾದ ಮತ್ತು ಅರ್ಥವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯ ಮೂಲಕ ಹೇಳಿಕೊಡುವ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಲಿಸುವ ಶಾಲೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಸುಮಾರು 500ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಕ್ಕಳು ಲಾಭ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ಕೀಟನಾಶಕ :

ಇಂದಿನ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ಕೀಟ ನಾಶಕಗಳ ಪದ್ಧತಿ ಯುಗ ಎಂದೇ ಕರೆಯಬಹುದು. ಆದರೂ ಎ.ಒ.ಎ ಸದಸ್ಯರು ಇದನ್ನು ಮೀರಿ ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಿ ಇದನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿ ಮತ್ತೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಯ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಮಣ್ಣಿನ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರದಿಂದ ಸುಮಾರು 300ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕುಟುಂಬಗಳು ಇದನ್ನು ಬಳಸಿ ಅವರ ಆದಾಯದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಇದು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹೊಸಬರಿಗೆ ಇದರ ಕುರಿತು ತರಬೇತಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ಹಕ್ಕಿನ ಬಳಕೆ :-

JMS ಮಹಿಳೆ ಸಂಘಟನೆಯೂ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಹಾರ ವಿತರಿಸದ ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿ, ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ NREGA ಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೂಲಿ ವಿತರಿಸದ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಹೇಳಿ ತಮಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದ್ದನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ದಿನ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಸಿಗುವ ಸೇವಾ

ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
ನನ್ನ ಕಲಿಕೆಗಳು

1. 2 ರೀತಿಯ ನಾಟಿ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಕಲಿತಿದ್ದೇನೆ.
2. ನಾಟಿ ಔಷಧಿಗಳು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಔಷಧಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ
3. ಮಹಿಳೆಯರ ಮುಂದಾಳತ್ವದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಟ
4. ಮಹಿಳೆಯ ಸಬಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ನಾಯಕತ್ವದ ಗುಣಗಳು
5. ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗುವ ಉಪಯೋಗಗಳು
6. ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಕೆಲಸದ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿ
7. ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಒಡನಾಟ

3.ಜಾಗೃತ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಕಲಿಕೆಗಳು :

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಖಾನಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಂಗ್ಯಾನಕೊಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಯು ದಲಿತ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಪುರುಷರ ಹಕ್ಕುಗಳು ಹಾಗೂ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸುಮಾರು 50ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 380ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಶೇಷತೆ ಎಂದರೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಪುರುಷರು ಸೇರಿ ಸಂಘ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೂ ಅಂಗವಿಕಲರ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸಹ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

1998ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡ ಜಾಗೃತಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಗೊಂಚಲು ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸಹ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಡಾ||ಗೋಪಾಲ ದಾಬಡೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ.ಶಾರದಾ ದಾಬಡೆ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಅಶೋಕ ಹಿರೇಕರ್ ಹಾಗೂ ಗಂಗಾಧರ್ ಮಡ್ಡಿಮನಿಯವರು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ದೇಶನೂರು, ಮಹಾನಂದ, ಸುಶೀಲ, ಮಲ್ಲಪ್ಪ ಉಳ್ಳಾಡಿ, ಯಲ್ಲಪ್ಪ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿ ಸಿಗುವಂತೆ ಆಹಾರವನ್ನು ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಗಳು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕುಟುಂಬದ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯೂ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಿಕ್ಕರೂ ಅವರಿಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಆಹಾರ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆಹಾರ ಸಿಕ್ಕರೂ ಸಹ ಬೆಲೆ ಜಾಸ್ತಿ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ "ಜಾಗೃತಿ" ಸಂಸ್ಥೆಯು ತನ್ನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೊಂಡಿರುವ ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವರವರ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ಆಹಾರ ಹಕ್ಕಿನ ಕುರಿತು ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುತ್ತಾ, ಹೋರಾಟ, ಆಂದೋಲನದಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಪಿ.ಡಿ.ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೂ ಸಹ ಬಿಸಿ ಜೊತೆಗೆ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸದೆ. ಆಹಾರ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಛೇರಿಗಳಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಹಿಳೆಯರು ಹೋಗಿ ನಾವು "ಜಾಗೃತಿ"ಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೀವಿ ಅಂದರೆ ಸಾಕು - ಅವರಿಗೆ ಸಿಗುವ ಗೌರವವೇ ಬೇರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ಜೊತೆಗೆ ಸೇವೆ ಸಹ ಲಭ್ಯ. ಈ ಫಲಿತಾಂಶ ಒಂದು ದಿನ, ಒಂದು ತಿಂಗಳನ್ನೆ ಅಲ್ಲ ಸುಮಾರು ವರ್ಷಗಳ ಪರಿಶ್ರಮ ಅಂತಾನೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಶಿಂಧೆ : ಮಂಗಳೂರಿನ ಸಂಘಟನೆಯ ಒಬ್ಬ ದಲಿತ ಮಹಿಳೆಯ ಸಂದರ್ಶನ: “ನಮಗೆ 10 ವರ್ಷದಿಂದ ಸಂಘದಾಗ ಅದೀವಿವಾ ನೋಡಿರೀ. ನಮಗೆ ಹಿರೇಕರ್ ಆಣ್ಣಾವು; ಮತ್ತು ಮಹಾವೀರ್ ದೇವರಾಯರೂ ಇದ್ದರು; ಅವರು ಸಂಘ ಮಾಡಿ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದು ಮಾಡಿದಿವಿ. ಆಮೇಲೆ ನೋಡಿ ಇದರಾಗ ನಾನು ನನ್ನ ಮನೆಯವು (ಗಂಡ) ಇದ್ದೀವಿ, ಆಮೇಲೆ ನೋಡಿ ರೇಷನ್ ಅಂಗಡ್ಯಾಗ ರೀ ಅಕ್ಕಿ, ಗೋಧಿ ಮತ್ತು ಚಿಮಣಿ ಎಣ್ಣೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ರೀ. ನಾಳೇ ಬಾ ಇಲ್ಲಾದಿದ್ರೆ ನಾಡದ್ದು ಬಾ ಅಂತಿದ್ದು ರೀ. ಆಮೇಲೆ ನೋಡಿ ಸಂಘ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ರೀ, ಜಗಳ ಮಾಡಿದ್ಲೇ ರೀ ಹಿರೇಕರ್ ಅಣ್ಣ ಅದೇನೋ ನೋಡಿ ಕಾಗದ ಬರೆಸಿ ಬೆಳಗಾಂಗೇ ಹಾಕಿದ್ಲೀ (ಆರ್.ಟಿ.ಐ) ಅವ್ಯಾಗನಿಂದ ಹೊತ್ತಿಂದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಕ್ಕಿ ಸಕ್ಕರಿ, ಚೀಮಿನಿ ಎಣ್ಣೆನ ಕೊಡತಾರ ನೋಡಿ, ಮತ್ತೇ ರೀ 300 ಜನ ನಮ್ಮ ಸಂಘಟನವರು ಬೆಳಗಾಂಗೇ ಹೋಗಿ ಸ್ಟ್ರೈಕ್ (ಹೋರಾಟ) ಮಾಡಿದ್ಲಿವಿ, ಆಮೇಲೆ ನೋಡಿ ಅಷ್ಟೇ ರೀ.”

ಹೀಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲು ಬರದಂತಹ ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳೆ ಈ ದಿನ ತನ್ನ ಹಕ್ಕನ್ನು ತಾನೇ ಹೋಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅದನ್ನು ಪಡೆಯದೇ ಹಿಂದಿರುಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲಿನ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷತೆ ಎಂದರೆ, ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದೇ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 2ಗಂಟೆ ನಂತರ ಅಲ್ಲಿಂದ ರಾತ್ರಿ 12 ರಿಂದ 1ರ ತನಕ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಸಮುದಾಯದವರು ಸಂಘದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೆ ಸಾಕು, ಅದು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವವರೆಗೂ ಜಪ್ಪಿಯಾ ಅಂದರೂ ಮೇಲೆ ಏಳುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಸಮಯ ರಾತ್ರಿ 12 ಗಂಟೆ ಆದ್ರೂ ಸೈ, 1 ಗಂಟೆ ಆದ್ರೂ ಸರಿ ಅಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ/ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ಸಿಕ್ಕ ಮೇಲೆನೇ ಮೇಲೆ ಏಳುವುದು. ನಂತರ ಅವರು ಒಂದು ಡೈಲಾಗ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ “ಅಯ್ಯೋ ಸಾರ್ ಊಟ ಮಾಡ್ಯಾರೋ ಇಲ್ಲೊ ಪಾಪ. ನಮ್ಮ ಸಾರ್ಗೆ ನಡಿತೆ (ಅಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ) ಪಾಪ ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಬಂದಾರ ಹೋಗಿ ಸಾರ್ ಹೊತ್ತು ಆಯಿತು ಊಟ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿ ಸಾರ್ ಹಾಗೇ ಮಲಗಬೇಡಿ. ಇಲ್ಲಾದ್ರೆ ನಮ್ಮ ಮನ್ಯಾಗ ಉಂಡೊಂಡು ಹೋಗಿ”. ನಿಜ ಆ ಸಮುದಾಯದ ಮುಗ್ಧತೆ, ಅವರ ನೋವು, ನೋಡಿದರೆ ಅವರಿಗಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲೇಬೇಕು ಅಂತ ಅನಿಸುತ್ತೆ.

ಗೊಂಚಲು ಸಭೆಗಳು :-

ಪ್ರತಿ ಸಂಘದಿಂದ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಹತ್ತಿರದ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 5 ರಿಂದ 10 ಹಳ್ಳಿಯ ಪ್ರತಿ ಸಂಘದ 2 ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಸಭೆಗೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಸಂಜೆನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ-ತಮ್ಮ ಸಂಘಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಅವರ ಸಾಧನೆಗಳೂ, ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲೋನ್‌ಗಳು, ಹೀಗೆ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳು ಚರ್ಚಿಸಲು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲೇ ಫಿಕ್ಸ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಒಂದೊಂದು ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯರು ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ, ಮತ್ತೆ ಅವರ ತಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ಸಿಕ್ಕ ನಂತರವೇ ಗೊಂಚಲು ಸಭೆ ಮುಗಿಯುವುದು. ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ 8 ರಿಂದ 10 ಸಂಘಗಳಿವೆ. ಅದರಂತೆ 10 ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು 75 ರಿಂದ 80ರ ಸಂಘಗಳಿಂದ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಚರ್ಚೆಗಳು ಮುಗಿಯುವುದರೊಳಗೇ ರಾತ್ರಿಯೇ ಮುಗಿದು ಹೋಗಿರುತ್ತೇ ಅಷ್ಟೇ ! ಹೌದು ಇಲ್ಲಿನ ಜನ ಹಗಲು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದು ರಾತ್ರಿ ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನ ತನಕ ಸಭೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಎಂದರೆ ಅವರು ಎಷ್ಟು ನೋವು, ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿರುತ್ತಾರೆ - ಆ ನೋವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಇದೊಂದು ಮುಖ್ಯ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಇವರು ರಾತ್ರಿ ಇಡೀ ಸಭೆ ಮಾಡಿದರು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮತ್ತೆ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಲೆ ಮೇಲೆ ಬುತ್ತಿಗಂಟೊಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ರೆಡಿ.

ಕೂಲಿಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಘಗಳು :-

ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೂಲಿ ಜೊತೆಗೆ ಕೆಲಸ ಸಿಗಲಿ ಎಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಂತಹ 'ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆ' ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದರೂ ಸಹ ಜನ ಕೂಲಿ ಸಿಗದೇ, ಆಹಾರ ಸಿಗದೇ ಮತ್ತೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಉತ್ತಮ ಆಹಾರ ಸಿಗದೇ ಅನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಜಾಗೃತಿ ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಕೂಲಿ ದೂರಕಿಸಲು ಜನರನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಉಪಯೋಗ ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಜನರು ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಡಿತೆ ಉಂಟಾಗಿ ಜನರು ಬದುಕನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಜನರಿಗಾಗಿ ಜಾರಿಯಾದ ಯೋಜನೆಯ ಉಪಯೋಗ ಜನರಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಜನರ ಹಕ್ಕನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಪುನಃ ಜ್ಞಾಪಿಸುವ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಕಲಿಕೆಗಳು :

- ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಡುವಿನ ಬಾಂಧವ್ಯ
- ಕೃತ್ಯಕರ್ತರ ಸಮರ್ಪಣಾ ಮನೋಭಾವ (commitment)
- ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿನ ನಾಯಕತ್ವದ ಗುಣಗಳು
- ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಛೇರಿಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ ವರ್ಧಿಸುವುದು.

4. ಹೆಡ್‌ಸ್ಟ್ರೀಮ್ಸ್ (Headstream) ಜೊತೆ ನಾನು (ಬಾಗಲ ಕೋಟೆ)

ಬಾಗಲಕೋಟೆಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಬದಾಮಿಯಲ್ಲಿ "ಹೆಡ್‌ಸ್ಟ್ರೀಮ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು" ದಲಿತರ ಜೊತೆಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಎನ್.ಆರ್.ಇ.ಜಿ.ಎ ಕುರಿತು ಹಾಗೂ ದಲಿತರ ಹಕ್ಕೋತ್ತಾಯಗಳಿಗಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದೂ ಅಲ್ಲದೇ ಜೀವನೋಪಾಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಮುಖ್ಯ ವೇದಿಕೆಗೆ ತರುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಶ್ರೀಮತಿ.ಸ್ವರ್ಣಭಟ್ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎನ್.ಆರ್.ಇ.ಜಿ.ಎ ಮತ್ತು ಪಿ.ಡಿ.ಎಸ್.ಗಳಿಂದ ಸಿಗುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅನೇಕ ಹೋರಾಟಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ.

ಸುಮಾರು 2 ವರ್ಷಗಳಿಂದ 'ಜನಾರೋಗ್ಯ ಆಂದೋಲನ-ಕರ್ನಾಟಕದ' ಬಲವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯದ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಟ, ಆಂದೋಲನಗಳನ್ನ ಮಾಡಿ ಜನತಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಆರೋಗ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಆರ್.ಟಿ.ಐ.ಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಚುರುಕು ಮುಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೂ ಜಿ.ಎ.ಎ.-ಕೆಯನ್ನು ಕೇವಲ ಬಾಗಲಕೋಟೆಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿದೆ, ಶ್ರೀಮತಿ ಸ್ವರ್ಣಭಟ್‌ರವರು ಜನಾರೋಗ್ಯ ಆಂದೋಲನ-ಕರ್ನಾಟಕದ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ವೇದಿಕೆಯ ಸಂಚಾಲಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಲವಾರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಜನಾರೋಗ್ಯ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕಲಿಕೆಗಳು

- ದಲಿತರನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವುದು.
- ಎನ್.ಆರ್.ಇ.ಜಿ.ಎ. ಕುರಿತು ಅರಿವು.

5. ನವ ಜೀವನ ಮಹಿಳಾ ಒಕ್ಕೂಟ, ರಾಯಚೂರು

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತುಳಿತಕ್ಕೊಳಗಾದ ಮತ್ತು ದೇವದಾಸಿಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕೀಳಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಬದುಕನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರತವಾಗಿ ಪ್ರಥಮ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಿಳೆಯರ ಮನೋಭಾವದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ದೇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಸ್ಥಾನ ಮಾನಗಳೂ ಸಿಗದಂತೆ ಮಾಡಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಹುನ್ನಾರವನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅರ್ಥೈಸಿ, ದೇವದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗುವಂತೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಿದೆ.

ದೇವದಾಸಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಲು ಅಗತ್ಯ ನೆರವನ್ನು ಬದುಕಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಆಶ್ರಯ ಮನೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಜೊತೆ ಮಾತುಕತೆ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತವಾದ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಮನೆಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿ ದೇವದಾಸಿಯರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ದೊರಕಿಸಿತು. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ದೇವದಾಸಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಒದಗಿಸುವ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದೇವದಾಸಿಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಿಸುವ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಜಾಗೃತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಸರ್ಕಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ಮನೋಭಾವದರಾಗಿದ್ದು, ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆ ಸ್ವಧಾರಿಸುವಂತೆ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಮಾಡಿ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭಕ್ತೆ ಪಡೆದು ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪಿ.ಡಿ.ಎಸ್. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಅವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ದೇವದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ದೇವದಾಸಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿ, ಅವರುಗಳು ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಿ ಹೋರಾಡುವ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದೆ. ಅವರ ನೋವುಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿ, ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡಲು, ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಲವನ್ನು ಕೊಡಿಸಿ, ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ತಮ್ಮದೇ ಸ್ವಯಂ ಉಳಿತಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಯಂ ಕುರಿಸಾಗಾಣಿಕೆ, ಈ ರೀತಿಯ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸದ ಜೊತೆ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇವರು ದೇವದಾಸಿಯೆಂಬ ಕೀಳರಮೆ, ತಾರತಮ್ಯಕ್ಕೊಳಗಾಗದೆ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತ ದುಡಿದು ಬದುಕುವ ಮಹಿಳೆಯರಾಗಿ ತಮಗೂ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಿವೆ ಎಂದು ಸಾಬೀತು ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಜನರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಂತೆ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಬದುಕು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಾಯಿ ದೇವದಾಸಿಯೆಂದಾದರೆ ಅವಳ ಮಗಳೂ ದೇವದಾಸಿಯಾಗಬೇಕು ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ವಿಧಾವಂತರನ್ನಾಗಿಸಿ ಗೌರವಯುತವಾಗಿ ಬಾಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಮಹಿಳಾಪರ ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ಬದುಕನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ತಮಗೆ ಸಿಗಬೇಕಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸಹ ಈ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿದೆ.

6. ವಿಮೋಚನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಭೇಟಿ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಗಳು :

ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಂದಿಸಿ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿಮೋಚನ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೇವಲ ಮಹಿಳೆಯರೇ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶಕುನ್ ಮೋಹಿನಿ, ತಬಸ್ಸುಮ್ ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪಿಯವರು ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಕೇವಲ ಮನೆ ಗಲಸ ಮಾಡಲು ಮಾತ್ರ ಅರ್ಹರು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಮನೆಗಲಸದಲ್ಲಿ ಜೀತದಂತೆ ದುಡಿಯುವ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹಿಳೆಯು ಹಿಂಸೆ ಅಥವಾ ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟರೆ, ಅದು ಯಾವ ಮಟ್ಟದ ಸಮಸ್ಯೆಯೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾನೂನಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಹ ನೆರವು ಒದಗಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ಅವರಿಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಕಲಿಕೆ :

- ಮಹಿಳೆಗೆ ತನಗಾದ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಬೇಕಾದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಬೆನ್ನಲುಬಾಗಿ ಒಂದು ಸಂಘಟನೆ ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ.
- ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಕಲಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

7. ಆಪ್ತಸಮಾಲೋಚನೆ ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಶನ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ (Punyakoti Foundation, Hospet)

ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮನವೊಲಿಸಿ ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅವರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವಂತಹ / ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವಂತಹ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅವರಿಂದ ಹೇಳಿಸುವ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಡಾ|| ಅಜಯ್ ಕುಮಾರ್ ಮಾನಸಿಕ ತಜ್ಞನರು (ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ ಪೌಂಡೇಶನ್ ಹೊಸಪೇಟೆ) ಜೊತೆ ಕಲಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಮದ್ಯವ್ಯಸನಿಯರುಗಳಿಗೆ ಕುಡಿಯುವುದನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದು, ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಮಾನಸಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರ ಆಪ್ತ ಸಮಾಲೋಚನೆಯಂತಹ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಾನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ "ಆಶಾ" ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರುಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ಡಾ. ಅಜಯ್ ಅವರಿಂದ ಸಂದರ್ಶನದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ನಾನು ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 49 ಆಶಾರನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಿ ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಮೂಲ ಹುಡುಕಿ ಅವರಿಂದಲೇ ಪರಿಹಾರ ಹುಡುಕಿಸುವ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

ಕಲಿತ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು:

- ಮೊದಲು ಅವರ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ
- ಪ್ರಸ್ತುತ ಅವರು ಇರುವ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ
- ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ
- ಸಮುದಾಯದವರು ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ ಹೇಗೆ ಈ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ ಕುರಿತು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುವುದನ್ನು ಸಹಾ ಕಲಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

8. ಜನಾರೋಗ್ಯ ಜನತಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆ

ಕಳೆದ ಫೆಬ್ರುವರಿಯಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಸ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಜನಾರೋಗ್ಯ ಜನತಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಭ್ರಷ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿದಂತಹ ಹಲವಾರು ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಅಂತರ್ಜಾಲವನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಕಳಪೆ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಔಷಧಿಗಳು ಇವುಗಳ ಕುರಿತಾದ ಹಲವಾರು ಹಾಡುಗಳು, ಪುಸ್ತಕಗಳು, ದಾಖಲೀಕರಣ ಇವೆಲ್ಲವು ನನ್ನನ್ನು ಈ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುರಿತು ಅಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿನ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ತದನಂತರ ಆರೋಗ್ಯ ನಿರಾಕರಣೆ ಕೇಸುಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಅಳಲು ಕೇಳುವಾಗಲಂತೂ, ನನಗೆ ತುಂಬಾನೇ ನೋವಾಯಿತು. ಅಂದೇ ನಾನು ಜನಾರೋಗ್ಯ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ರೀತಿಯ ಜನರಿಗೆ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ.

ಜನವರಿ ಮತ್ತು ಫೆಬ್ರುವರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಎಂ-ವಿ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಮಿತಿಯಿಂದ ಜನತಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಸಲುವಾಗಿ ಎರಡು ಪಿ.ಹೆಚ್.ಸಿ. ಮತ್ತು 2 ಆರೋಗ್ಯ ನಿರಾಕರಣೆ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಮತ್ತು ದಾಖಲೀಕರಣ ಮಾಡಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಸಿಗುವ ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದ ಇಬ್ಬರು ಹೆಚ್.ಐ.ವಿ. ಸೋಂಕಿತರನ್ನು ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಿದೆ.

ರಾಯಚೂರು ಜನತಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಯಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಅನುಭವ. "ಆಶಾ"ಗಳೇ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರು. ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವೇದಿಕೆ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಎ.ಎನ್.ಎಂಗಳು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುವಂತಹ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕಲಿಕೆಗಳು

- ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಭ್ರಷ್ಟತೆ.
- ಉಚಿತ ಔಷಧಿಗಳು ಇದ್ದರೂ ಸಹ ಅದನ್ನು ಹೊರಗಡೆ ಬರೆದುಕೊಡುತ್ತಿರುವುದು.

ಆಶಾ ಗಳು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

9. ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಭೇಟಿಯಿಂದ ನಾಯಕತ್ವದ ಗುಣಗಳು ಮತ್ತು ಮಾತನಾಡುವ ಕೌಶಲ್ಯ:

ನನ್ನ ಕಲಿಕಾ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಮನವೊಲಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಕಲಿಕಾ

ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿ 6 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪರಿಚಯದ ಜೊತೆಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಜೊತೆಗೆ ಈ ಅಷ್ಟವಸ್ಥೆಯ ಕುರಿತು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಚಿತ್ರಣ ನೀಡಿ ಮನವೊಲಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುವುದನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಅವರು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಆಗಲಿ ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಗಾಗಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಅನುಭವವೂ ಆಗಿದೆ.

10. ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಭೇಟಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಫಲಿತಾಂಶದ ಅನುಭವ:

4 ಜನತಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿರಂತರ ಭೇಟಿ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಬೇಕು ಜೊತೆಗೆ ಅದನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಮುದಾಯದವರೇ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ದರಿಸಿ, ನಾನು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಕ್ಕಿರಿ ಮತ್ತು ಬೀಡಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವಂತಹ 4 ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಹಾಯದೊಂದಿಗೆ ಎನ್.ಆರ್.ಹೆಚ್.ಎಂ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಿಣಿ ಮತ್ತು ಬಾಣಂತಿ ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ಸಿಗುವ ಜಿ.ಎಸ್.ವೈ. ಮಡಿಲು ಕಿಟ್ಟು, ಪ್ರಸೂತಿ ಆರೈಕೆ ಹಣ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ವಂಚಿತ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಮೊದಲು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಆಯಾ ಪಿ.ಹೆಚ್.ಸಿ.ಗಳಿಗೆ ಸಮುದಾಯದವರೇ ಹೋಗಿ ಕೇಳುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಗೊಂಚಲು ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಂಘಗಳ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ .

ಕಲಿಕೆಗಳು.

- ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ನಾಯಕತ್ವ ಗುಣಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರೆ, ಅದು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಜರಾಮರ ಮತ್ತು ನಿರಂತರವಾಗಿ/ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ.
- ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವಂತಾದರೆ ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕನ್ನು ವಿಂಡಿತಿವಾಗಿಯೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

11. ವಿಮುಕ್ತಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಘಟನೆ ಜೊತೆ ನಾನು :

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಚಿಕ್ಕೋಡಿಯಲ್ಲಿ 'ವಿಮುಕ್ತಿ ಸಂಸ್ಥೆ'ಯು ಸುಮಾರು 10 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಪ್ರಸ್ತುತ "ಎನ್.ಆರ್.ಇ.ಬಿ.ಎ." ಕುರಿತು "ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಘಟನೆ" ಜೊತೆ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳಾ ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು "ಮೈತ್ರಿ ಮಹಿಳಾ ಒಕ್ಕೂಟ"ದ ಜೊತೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಫಾದರ್ ಬ್ಲೇಜ್ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ ಗೀತಾ ಮುಳಗಿಯವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸುಮಾರು 25 ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 150ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಘಟನೆ ಮಾಡಿ "ಎನ್.ಆರ್.ಇ.ಬಿ.ಎ."ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ 100 ದಿನಗಳ ಕೂಲಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮೈತ್ರಿ ಮಹಿಳಾ ಒಕ್ಕೂಟದ ಸಹಾಯಕರಿಂದ "ನೆರೆಸಂತ್ರಸ್ತಿಗಾಗಿ" ಆಹಾರ, ಹಣ, ಬಟ್ಟೆ, ಪಾತ್ರೆಗಳು, ಧಾನ್ಯಗಳು, ವಸತಿ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಕೆರಿಸಿ ನೆರೆಸಂತ್ರಸ್ತಿಗೆ ಒದಗಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಸರಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಹಲವಾರು ಭಾರಿ ನೆರೆಸಂತ್ರಸ್ತರ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಟ, ಆಂದೋಲನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ.

ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಕೇವಲ ಕೂಲಿ. ಆಹಾರ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಉಚಿತ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು ಎಂದು JAA-K ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಜನತಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಪಿ.ಹೆಚ್.ಸಿ., ಸಿ.ಹೆಚ್.ಸಿ., ಎಸ್.ಸಿ.,ಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಆರೋಗ್ಯ

ನಿರಾಕರಣೆ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆರ್.ಟಿ.ಐ. ಬಳಕೆಯಿಂದ ಹಲವಾರು ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಸಹ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕಲಿಕೆಗಳು.

- ಸಮುದಾಯ ಸಂಘಟಿಸುವುದು.
- ಒಕ್ಕೂಟ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪಾತ್ರ

12. ನಿತ್ಯ ಜೀವನ ಸಂಸ್ಥೆ :

ನಿತ್ಯ ಜೀವನ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಹೆಚ್‌ಐವಿ ಸೋಂಕಿತರ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ, ಆಪ್ತ ಸಮಾಲೋಚನೆ, ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆ ಅವಕಾಶವಾದಿ ಸೋಂಕುಗಳ ಕುರಿತು ಅರಿವು, ಕಾಂಡೋಮ್ ಬಳಕೆ ನಿಯಮಿತ ವ್ಯಾಯಾಮ, ಸಂಘಗಳು, ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಸಿಗುವ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತರಬೇತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಆದಾಯ ಉತ್ಪನ್ನ ತರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಾನು 13 ಜನ ಹೆಚ್‌ಐ.ವಿ.ವಿ. ಸೋಂಕಿತರನ್ನು ಆದರಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಾ ಕಡು ಬಡವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಕಂಡು ಬಂದಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದರೆ ಒಬ್ಬಿ ಮಾತೃಗಳು ಕೇವಲ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸೌಲಭ್ಯವಿದ್ದು, ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪಡೆಯಲು ಹಣದ ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಆಪ್ತ ಸಮಾಲೋಚಕರು ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದು ಅಥವಾ ಮಾತೃಗಳ ಸಂಗ್ರಹ (ಇಂಫಿಇ) ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಹೊಸಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಿ ಮಾತೃಗಳು ಸಿಗುವ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾವು ಸಹ ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಜನತಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದೆವು. ನಂತರ ನಿತ್ಯಜೀವನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಹೊಸಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಿ ಕೇಂದ್ರ ಆಗಬೇಕು ಎಂಬ ಬೇಡಿಕೆಯಂತೆ ಆಲೂಟಿ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಸುಮಾರು 70ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪತ್ರಾಂದೋಲನದ ಮೂಲಕ ಬರೆಯಲಾಯಿತು. ನಂತರ ಕಳೆದ ಜೂನ್ 2010 ಹೊಸಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಈಗ ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ 4 ತಾಲ್ಲೂಕಿನ 700 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್‌ಐ.ವಿ.ವಿ. ಸೋಂಕಿತರು ಇದರ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕಲಿಕೆಗಳು :

- ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಪತ್ರಾಂದೋಲನ ಮಾಡಿದ್ದು ಮತ್ತು ಯಶಸ್ಸು ಸಹ ಪಡೆದದ್ದು.

13. ಹೊಸ ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ನಾನು :

ಕಲಿಕೆಗೆ ವಯಸ್ಸು ಅಡ್ಡವಾಗೋಲ್ಲ, ಸಾಯೋವರೆಗೂ ನಾವು ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತೇವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ಬೇರೆಯವರನ್ನು ನೋಡಿ ಅಥವಾ ಅವಲೋಕನ ಮಾಡಿ ಕಲಿತಿರುವುದೇ ತುಂಬಾ ಇದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಬ್ಬ ಹೌದು ಈ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯ, ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಹಲವಾರು ಗೆಳೆಯರು, ಬುದ್ಧಿ ಜೀವಿಗಳು ಪರಿಚಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಂದ ಕಲಿತದ್ದು ತುಂಬಾನೇ ಇದೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ನನ್ನಿಗೆ ಕಲಿಕೆ ಆಗಿದೆ:

ಇ.ಪ್ರೇಮ್‌ದಾಸ್ : ಇವರು ನನಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರೂ ಹೌದು. ಇವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. “ಕಲಿಕೆಗೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ. ಸಾವುನೂ ಒಂದು ಕಲಿಕೆ” ಅಚಿತ. ಇವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಂದರೆ ಮನವೊಲಿಸುವುದು. ಎಂತಾವರೇ ಆಗಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಕೆಲಸ ಇದ್ದರೂ ಸಹ ಅವರನ್ನು ನಗುಮುಖದಿಂದಲೇ ಮನವೊಲಿಸಿ ಅವರು ಹೇಳುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಇವರನ್ನು ಅತಿ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಗಮನಿಸಿ ಅವರ ಕೆಲವು ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ನಾನು ಕಲಿತಿದ್ದೇನೆ. ನಗುವಿನಿಂದ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ಗೆಲ್ಲಬಹುದು ಎಂಬುವುದನ್ನು ಇವರಿಂದ ಕಲಿತಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ.ಡಾ|| ಎಂ.ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ : ಇವರು ಮೂಲತಃ ಕೋಲಾರದವರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಹೊಸಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ “ಸಖಿ” ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಸಮಾಜ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ದಲಿತ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವತಿಯಿಂದ ದಾನಿಗಳಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆದು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಅವರ ಕೆಲಸ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸೇವೆಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ನಾನು ಸಹ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವವರೆಗೂ ಹಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬೇರೆ ರೂಪದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು ಅಂತ ನಿರ್ದರಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಡಾ|| ರವಿನಾಥಾಯಣ :- ನಾವು ಯಾವುದಾದರೂ ಸಂಶೋಧನೆ/ಕಲಿಕೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ನಮಗೆ ಆ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಜ್ಞಾನ ಇದ್ದರೂ ಸಹಾ ನಾವು ಖಾಲಿಯಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಹೊಸ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಲಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುವುದನ್ನು ಇವರಿಂದ ಕಲಿತೆ.

ಡಾ|| ಶಿರಡಿ ಪ್ರಸಾದ್ : ತರಬೇತಿ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸಮಾನ ಮನಸ್ಸರಿಂದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು ಆಗ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಲಾವಣ್ಯ ದೇವಾದಾಸ್ : ಇವರು ನನ್ನ ಸಹಪಾಠಿ (fellow) ಯೂ ಹೌದು. ನಾನು ಇವರನ್ನು 24x7 ಅಂತನೇ ಗುರುತಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಕಾರಣ ಇವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೇ ಇರೋದು. ಇವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಇವರ ಸಮಯ ಪರಿಪಾಲನೆ ಎಷ್ಟು ಅಂದರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಅಂತಹ ವಾಹನದಟ್ಟಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಲುಪುತ್ತಿದ್ದಳು. ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಇವಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಕೋಪನೇ ನೋಡಿಲ್ಲ. ನಗುಮುಖದ ಹುಡುಗಿ. ಜೊತೆಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಇವರಿಂದ ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋಪವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಲ್ಲದೆ ಸಮಯ ಪರಿಪಾಲನೆಯನ್ನು ಸಹ ಪೂರ್ಣ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಹೀಗೆ ಶಿವಮೊಂಡಿನಿಂದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ, ಸ್ವರ್ಣಭಟ್ ರಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಜೊತೆ ಮಾತನಾಡುವ ಕೌಶಲ್ಯ, ಪುಷ್ಪ ಅವರಿಂದ ಪೋಟೋ ದಾಖಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ; ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ಕಲಿಕೆಗಳು ನನ್ನ ಗೆಳೆಯ ಸಮುದಾಯದೊಂದಿಗೆ ಆಗಿದೆ.

14.ನಾನು ಅರ್ಜೈಸಿಕೊಂಡ “ಆಶಾ”

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರೋಗ್ಯ ಅಭಿಯಾನವು 12ನೇ ಎಪ್ರಿಲ್ 2005 ರಂದು ಪ್ರಧಾನಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂದ ಉದ್ಘಾಟನೆಯಾಯಿತು. ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೂ, ಹಾಗೂ ಅತೀ ಕಡು ಬಡವರಿಗೂ ಅಲ್ಲೇ ಉಚಿತ ಹಾಗೂ ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಲಭ್ಯವಾಗಲಿ ಎಂದು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಂತಹ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ "ಆಶಾ"(ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ)ಯರನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಿಣಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ ಜೊತೆಗೆ ಆಪ್ತ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಹಾಗೂ ನಿರಂತರ ಬೇಟಿ ಮುಂತಾದ 8 ಕಾರ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಗರ್ಭಿಣಿ ತಾಯಿಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೊಂದಿಗೆ ಶಿಶುಮರಣ ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಆಶಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

ಸಾವಿರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಆಶಾರನ್ನು ಓಖಿಲಾಒ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 21 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಮಟ್ಟದ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸಮುದಾಯ ಜೊತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅದೇ ಊರಿನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೇ 'ಆಶಾ' ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸಮುದಾಯದೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಪರಿಚಯವಿರುತ್ತದೆಯೇ ವಿನಃ ಬಾಂಧವ್ಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆಶಾಗಳು ಸರಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ನಡುವೆ ಸಂಪರ್ಕ/ಕೊಂಡಿಯಂತೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಆಶಾ 21 ದಿನಗಳ ತರಬೇತಿ ಅಲ್ಲದೇ ಗರ್ಭಿಣಿ ತಾಯಂದಿರ ಆರೋಗ್ಯ ಮಗುವಿನ ಆರೋಗ್ಯ, ಋತುಸ್ರಾವ, ಮತ್ತು ಗರ್ಭದಾರಣೆ, ಲಘುಕಾಯಿಲೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಆಪ್ತ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಕುರಿತಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ 5 ಕಲಿಕಾ ಕೈಪಿಡಿಗಳನ್ನು ಸಹ ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ 'ಆಶಾ'ಗಳು ಸಮುದಾಯದ ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಇವರು ಗಿಲಾಖಲ. (ಗ್ರಾಮ ಆರೋಗ್ಯ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಮಿತಿ) ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸದಸ್ಯಳಾಗಿಯೂ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿ ಗಿಲಾಖಲ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ಕುರಿತು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಹಾಗೂ ಇಆಆ (ಇಥರಿಜೀಟಿ ಜಿಜೀಜಿ ಲಜಿ ಜಜಜಿಚಿತಲಡಿಡಿ), ಊಖಿಕ (ಊಖು ಖುಖಾ ಕಡಿಜಂಟಿಚಿಟಿಣ ತಿಲಟಜಿಟಿ), ಖಿಃ. ಮತ್ತು ಊಖಿಗಿ ಆಂಫಿಣಟಜಿಟಿಣ ದಾಖಲಾತಿಗಳನ್ನು ಸಹ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಬಳ್ಳಾರಿ ಬೆಳಗಾಂ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರ 24 x 7 ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ 49 ಜನ 'ಆಶಾ' ರವರ 4 ಬೇಟಿ ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಂದರ್ಶನ ಸಹ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಜೊತೆಗೆ 4 ಆಶಾಸಾ ಮಾಸಿಕ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಿಂದ ಆಶಾ ನಾನು ಕಲಿಕಾ ಅಂಶಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಹಾಗೂ ಬೇರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿದೇನೆ.

ಕಲಿಕೆಗಳು :

1. ಕನಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದ ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆ ಹೊಂದಿರುವ ಆಶಾಗಳಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ನೀಡಿರುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೊರೆಯಾಗಿದೆ.
2. 'ಆಶಾ'ಗಳು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿರುವ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಆರೋಗ್ಯಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ವಿನಃ ಅವಳ ಅನುಭವದಿಂದ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ.
3. ಆಶಾಗಳನ್ನು ANM ಗಳು ಹಾಗೂ ವೈದ್ಯರು ಕೈ ಕೆಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಗಾರರಂತೆ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.
4. ಆಶಾಗಳು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಎಂದು ಸಮುದಾಯ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಗೌರವ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ.
5. ಆಶಾಗಳು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿರುವಂತಹ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದ ಸೂತ್ರ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ.

6. ಆಶಾಗಳು ಗರ್ಭಿಣಿ ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಸೇವೆಗಳಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕಲು ಇದೊಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಎಂಬುದು ಸಹ ನನಗೆ ಕಲಿಕೆ ಆಗಿದೆ.
7. ಗರ್ಭಿಣಿ ತಾಯಂದಿರ ಆರೋಗ್ಯ ಸುಧಾರಣೆ ತರಲು "ಆಶಾ"ಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸೂಲಗಿತ್ತಿಯವರ ಸಹಾಯ ತುಂಬಾ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
8. ಆಶಾಗಳಿಗೆ ನೀಡುವ ತರಬೇತಿಯೂ 21 ದಿನಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ ಅದು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು.
9. ಆಶಾಗಳು ತಾಂತ್ರಿಕ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅರ್ಹರು. ಉದಾ: ಊಖಿಕ (ಊಖು ಖೋಜಿ ಕಡಿಜರಟಿಚಿಟಿಣಿ ತಿಂಟಜಿಟಿ) ಅವರಿಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ ನೀಡಲು ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ತಾಯಂದಿರ ಮತ್ತು ಶಿಶು ಮರಣ ಈ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.
10. 'ಆಶಾ' ಗಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಆರೋಗ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿಕ ರೋಗಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಆಶಾಗಳು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಸೇವೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಕೆಲಸ ಬಿಡುವ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಮೇಲೆ ಆದರೂ ಸರಕಾರ ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಂಡು ಆಶಾಗಳನ್ನು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನದ ಜೊತೆಗೆ ಗೌರವಧನ ನೀಡಲು ಮುಂದಾಗಬೇಕು.

IV. ಸಭೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾವೇಶಗಳು

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವಾಗ ಈ ಸಭೆಗಳು ನಮಗೆ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಗೊಂದಲವಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ನನಗೂ ಈ ಸಭೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾವೇಶಗಳಿಂದ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುವಂತಹ ಗೊಂದಲಗಳ ನಡುವೆ ಹಲವಾರು ಸಮಾವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಅಲ್ಲಿನ ನೈಜ ಚಿತ್ರಣ ಮತ್ತು ವಂಚಿತ ಸಮುದಾಯದವರು ಭೇಟಿಯಾಗುವ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮನನ ಸಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವಿವರಿಸುವಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

1. ನೆರೆಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗಾಗಿ ಕಾಲ್ಪಡಿಗೆ ಜಾಥಾ ಮತ್ತು ಅಹೋರಾತ್ರಿ ಧರಣಿ (ರಾಯಚೂರು)

2009 ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಮತ್ತು ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸುರಿದ ಮಳೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಲವಾರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ನೆರೆ ಬಂದು ಹಲವಾರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜನರ ಜೀವನ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತಗೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಮನೆ, ಜಾನುವಾರು, ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆ, ಸಾವು - ನೋವು, ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಸರಕಾರ ನೀಡಿದಂತಹ ಅಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಸರ್ಕಾರದ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಆಶ್ವಾಸನೆಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಲ್ಲದೇ ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಬದುಕು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುವವರನ್ನು ಕಂಡು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಮನ ಕರಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ನೆರೆಪೀಡಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯೂ ಒಂದು. ಅದು ತುಂಗಭದ್ರ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣ ನದಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಎರಡೂ ನದಿಗಳು ರೈತರ ಜೀವಾಳು. ಆದರೆ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಗಳಿಂದ ಅವೇ ನದಿಗಳು ಅದೇ ರೈತನ ಜೀವನವನ್ನೇ ತೆಗೆದಿದೆ, ನದಿಗಳ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಲವಾರು ಹಳ್ಳಿಗಳು ನದಿಗಳ

ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ 15 ರಿಂದ 20 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕೃಷಿ ಮಾಡಲು/ಯಾವುದೇ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಆಹಾರ ಕೊರತೆ ಉಂಟಾಗಿ, ಸರಕಾರ ಕೊಡುವ ಆಹಾರದ (PDS) ಮೇಲೆ ಆಧಾರವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಹಲವಾರು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.60 ರಿಂದ 70 ರಷ್ಟು ಜನ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಊರನ್ನು ತೊರೆದು ಶೆಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಸರ್ಕಾರ ನೀಡಿರುವಂತಹ ಈ ಶೆಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಹಾವು, ಚೇಳು, ಇಲಿ, ಸೊಳ್ಳೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಬಾಳುವಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಿ ಸರಕಾರವು 63 ಸಾವಿರ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದಾಗಿ ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡಿದೆ. ಆದರೂ ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಕೇವಲ 949 ಮನೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ. ಈ ಮನೆಗಳು ಕೇವಲ 12x17 ರ ಅಳತೆಯ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದರೂ ಸಹ ನಿರ್ಮಾಣದ ಹಂತದಲ್ಲೇ ಗೋಡೆಗಳು ಬಿರುಕುಬಿಟ್ಟು ಅತ್ಯಂತ ಕಳಪೆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿವೆ. ಇನ್ನೂಳಿದ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬುನಾದಿ ಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲೇ ಕಾಲಹರಣ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆಯೇ ವಿನಃ ನೊಂದು ಬೆಂದು ಹೋದ ಈ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಶಾಶ್ವತ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪದಿಂದ ನೆರೆ ಬಂದಂತಹ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಿಸಿದ್ದು ಹೆಚ್‌ಐವಿ ಸೋಂಕಿತ ಜನರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು. ನೆರೆಯಿಂದ ಜಿಲ್ಲಾ/ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಇರುವ ರಸ್ತೆಗಳು ಹಾಳಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಡಿತಗೊಂಡಿದ್ದು ಇದರಿಂದ ಅವರು ART ಮಾತೃಗಳು, T.B ಮಾತೃಗಳು ಕಾಂಡೋಮ್‌ಗಳು ಸಿಗದೇ ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ ಇನ್ನೂ ಹದಗೆಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸರದಿಂದಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಾದಿ ಸೋಂಕುಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಪ್ರತಿತಿಂಗಳು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಸಹ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನೆಪವೊಡ್ಡಿ ಭೇಟಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದಾರೆ. ಆಶಾಗಳು ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಹೊಣೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಯಾವುದೇ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಲು ಅವರಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಗರ್ಭಿಣಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ತಿಂಗಳು ಪರೀಕ್ಷೆ, ಹರಿಗೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತತ್ಯ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸಹಾ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ರಕ್ತ ಪರೀಕ್ಷೆ, ಮೂತ್ರ ಪರೀಕ್ಷೆ, ಬಿ.ಪಿ., ಶುಗರ್, ತೂಕ ಯಾವುದೇ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಶಿಶುವಿನ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ ತಾನಾಗಿ ಹೆರಿಕೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ನೆರೆಯಿಂದಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕೂಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಬದುಕು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿ ಅತ್ಯಂತ ಶೋಚನೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪಿದೆ. ಸರಕಾರವು ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿ NREGA ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿ ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ನೂರು ದಿನಗಳ ಕೂಲಿ ನೀಡಬೇಕು ಎಂಬ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶವಿದ್ದರೂ ಸಹ ಈ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಾದ ಕೂಲಿ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೊಸದಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಡ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕದ ರಾಜ್ಯ ಅಂದ್ರಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಕರೆತರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಒಂದು ಕಡೆ ಭೂಮಿನೂ ಇಲ್ಲ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಓಖಿಇಲಂ ಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಪೂನಾದಂತಹ ನಗರಗಳಿಗೆ ದುಡಿಯಲು ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವಾರು ಮಹಿಳೆಯರು ಕೆಲಸದ ನೆಪವೊಡ್ಡಿ ನಗರ/ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ

ಹೋಗಿ ಲೈಂಗಿಕ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಿರುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್‌ಐವಿ ಅಂತಹ ಮಹಾಮಾರಿ ಕಾಯಿಲೆಗೆ ತುತ್ತಾಗುವುದು ಅಲ್ಲದೆ ಹಲವಾರು ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಬಂಧಿತ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪದಿಂದ ಜನರು ಮನೆ ಜಾನುವಾರು ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬದುಕಲು ಕನಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ವಂಚಿತರಾಗಿ ಹಲವಾರು ರೋಗಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಕಂಡ ಸರ್ಕಾರವು ಕೇರ್‌ಫುಲ್‌ನಿಂದ ತಂತ್ರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ವಿನಹಾ ಅದರ ಕಡೆ ಗಮನ ಹರಿಸದೇ ಇರುವುದು ವಿಪರ್ಯಾಸವೇ ಸರಿ. ಜನರ ಪುನರ್ವಸತಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ರಾಯಚೂರು ಸಂಘಟನೆಗಳು ಆಗಸ್ಟ್ 6 ರಿಂದ 15, 2010 ನಡೆಸಿದ ಕಾಲ್ಪಡಿಗೆ ಜಾಥಾದಲ್ಲಿ ನಾನು ಭಾಗವಹಿಸಿದಾಗ ನೆರೆಬಂದು ಒಂದು ವರ್ಷದ ನಂತರ ಜನರ ವಾಸ್ತವ ಸ್ಥಿತಿ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು.

2. JAA-K ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಯ ಸಭೆ :

ಜನಾರೋಗ್ಯ ಆಂದೋಲನ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸಮಿತಿಯು 25ನೇ ಎಪ್ರಿಲ್ 2010 ರಂದು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಿ.ವೈ.ಸಿ.ಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರಿತು. ಆ ದಿನದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 12 ಕ್ಷೂ ಹೆಚ್ಚು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಂ-ಏ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಈ ದಿನದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ 5 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಜನತಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ವರದಿಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಲಾಯಿತು. ನಂತರ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ತುಮಕೂರು ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಜನತಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ನಡೆದಂತಹ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಭೇಟಿ ಮಾಡುವುದು. ಹೀಗೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಸಿ ಮಂಡಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಹ ಮಂಡಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರ ಕುರಿತಾದ ಅಂಶಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

1. JAA-K ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.
  2. ಜನತಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದಂತಹ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮರುಭೇಟಿ ಮಾಡುವುದು.
  3. ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಮತ್ತು ಯುವಕ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯದ ಹಕ್ಕಿನ ಕುರಿತು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು.
  4. ಜಾತ್ರೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಜಾಗೃತಿ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು
  5. ಗ್ರಾಮ-ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಣಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಹಂಚುವುದು. ಮರು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಹೀಗೆ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸದಸ್ಯರೂ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು.

ಕಲಿಕೆಗಳು :

- 8 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸದಸ್ಯರುಗಳ ಪರಿಚಯ
- ಜನಪ್ರಣಾಳಿಕೆ ಕುರಿತು ಅರಿವು

3.JAA-K ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಮಿತಿಯ ಬಲವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗಾರ ಮತ್ತು ಅನುಭವ :

9 ತಿಂಗಳ ಫೆಲೋಶಿಪ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ Project work ಗಾಗಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯೋದ್ಯೋಜನೆ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಜನಾರೋಗ್ಯ ಆಂದೋಲನ ಕರ್ನಾಟಕ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಮನ್ವಯ ಸಮಿತಿಯ ಆರೋಗ್ಯದ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ಧಾನಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಜೊತೆಗೆ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಮೊದಲು ಇದ್ದಂತಹ ಸದಸ್ಯರು ಸಹ ಇದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ, ನಾನು “ಜಾಗೃತಿ” ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಖಾನಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ “ಮಂಗ್ಯಕೊಪ್ಪ” ಗ್ರಾಮದ ಜಾಗೃತಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನದ ಕಾರ್ಯಗಾರವನ್ನು ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕೋಡಿಯ “ವಿಮುಕ್ತಿ”ಯ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗಾಗಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡೆ. ಇದನ್ನು ತುಂಬಾ ಉತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಯೂ ಸಹ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಈ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ನಾನು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಜನಗಳು, ಸಮುದಾಯ. ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಹೊಸವು. ಆದರೂ ಕರಿಬಸಪ್ಪ ಮತ್ತು ಓಬಳೇಶ ಬೆಂಬಲ ಹಾಗೂ ಖಾನಾಪುರದಲ್ಲಿ ಅಶೋಕ ಹಿರೇಕರ್, ಯಲ್ಲಪ್ಪ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕೋಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾದರ್ ಭೇಜ್ ಅವರು ಮತ್ತು ಅವರ ತಂಡದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಯಗಾರದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (NGO), ಮಹಿಳಾ ಒಕ್ಕೂಟಗಳು, ಯುವಕ ಸಂಘಗಳು ಮುಂತಾದವರು ಭಾಗವಹಿಸಿ ಈ ಕಾರ್ಯಗಾರವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸಿದರು.

ಈ ಕಾರ್ಯಗಾರವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲು ನಾನು ತುಂಬಾ ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಆಯೋಜಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಯಶಸ್ವಿ ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂಬ ಭಲದಿಂದಲೇ ನಾನು ಖಾನಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 19 ಹಳ್ಳಿಗಳು, ಚಿಕ್ಕೋಡಿಯಲ್ಲಿ 26 ಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ, ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು, ವಿವಿಧ ಒಕ್ಕೂಟದ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಯುವಕ ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯರುಗಳು, ಸಮಾಜ ಸೇವಕರು, ಆಶಾಗಳು, NRHM CRP, ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಮನವೊಲಿಸಿ ನಂತರ ದೂರವಾಣಿ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಸಂದೇಶಗಳು (Messages) ಕಳುಹಿಸುವುದರ ಮುಖಾಂತರ ಅವರ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿರುತ್ತಾ ಖಾನಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 11ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2010 ರಂದು ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕೋಡಿಯಲ್ಲಿ 28ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2010 ರಂದು ಎರಡು ಕಾರ್ಯಗಾರಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದೆ.

ಎದುರಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು :

- ನಾನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಯವರು ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ಸಾರಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆ ತುಂಬಾನೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು.
- ನಿರಂತರ ಮಳೆ
- ಬೆಂಬಲ ನೀಡದೇ ಇರುವಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಮನವೊಲಿಸುವುದು.
- ಕೆಲವು ಓಲಾಟಿಗಳು “ಲಾಭ” ದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಲಾಭ ಇದೆ ಎಂಬುವುದರ ಕುರಿತು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಈ ಕಾರ್ಯಗಾರದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ಮನವೊಲಿಸಿದ್ದೇನೆ.

- ವಸತಿ ಸಮಸ್ಯೆ
- ನನಗೂ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆ (ಬೈಕ್ ಆಕ್ಸಿಡೆಂಟ್)
- ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕಾರ್ಯಗಾರದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ದಿನ ತುಂಬಾ ಮಳೆ ಇತ್ತು ರಾತ್ರಿ 10 ಗಂಟೆ ಹತ್ತಿರವಾಟಗೇಟ್ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವಾಹನ ಸೌಲಭ್ಯವಿದ್ದಿಲ್ಲ ಆಟೋ ಕೇಳಿದರೆ 6 ಕಿ.ಮೀ. ಹತ್ತಿರವಾಟ ಎನ್ನುವ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬರಲು 100 -00 ರೂ. ಕೇಳಿದರು. ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ 60 ರೂ ಅಷ್ಟೇ ಇತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ರಾತ್ರಿ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಬಂದಂತಹ ಅನುಭವಗಳು ಸಹ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಗಿದೆ.
- ಹಣದ ಸಮಸ್ಯೆ

ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನಡುವೆ ಸಹ ಪ್ರತಿ ಕಾರ್ಯಗಾರಕ್ಕೂ 40 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸದಸ್ಯರು ಭಾಗವಹಿಸಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಮೆರುಗು ತಂದರು. ಈ ಎರಡು ಕಾರ್ಯಗಾರಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಚಿಕ್ಕೋಡಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯದ ಹಕ್ಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದು ಅಲ್ಲದೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸೆಷನ್‌ನಲ್ಲಿ NRHM ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಿಣಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸಿಗುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿ ಹಾಗೂ 'ಆಶಾ' ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ಕುರಿತು ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಕಲಿಕೆಗಳು :

- ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮನವೊಲಿಸುವುದು
- ಸಂಘಟಿಸುವುದು
- ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆಯೋಜಿಸಬೇಕು.
- ತರಬೇತಿಯ ನಂತರ ನಾನು ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಉಪನ್ಯಾಸ ನೀಡಬಲ್ಲೆ ಎನ್ನುವ ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ
- ಹಣದ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಅದೊಂದು ದಿನ :

28ನೇ ಆಕ್ಟೋಬರ್ 2010 ರಂದು ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ JAA-K ಕಾರ್ಯಗಾರವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಜೆ 6-00 ರ ಸಮಯ ಅದು. ಮೊದಲು ಕರಿಬಸವ್ವ, ನಂತರ ಶ್ರೀ.ವೈಮೋದಾಸ್ ಸಂದೇಶ, ಶ್ರೀಮತಿ ಸ್ವರ್ಣಭಟ್, ಶಾರದ ದಾಬಡೆ, ಅಶೋಕ ಹಿರೇಕರ್, ಪ್ರಣಾಬ್, ಡಾ||ಎಂ.ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಪಾದಾರ್ ಭೋಜಿ, ಜಾಯ್ಸ್ ಪ್ರಮೀಳ, ಮರಿಯಾ ಸ್ವಲ್ಪಾ ಎಲ್ಲಾರು ನನಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಸಂದೇಶ ಕಳುಹಿಸಿದರ ಮುಖಾಂತರ ನನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲಾರು ಅಭಿನಂದಿಸಿದರು. ಕೆಲವರು ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸಹ ನನಗೆ ಅಭಿನಂದನೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಆ ದಿನ ನನಗಾದ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾರು ಒಂದೇ ಮಾತು ಹೇಳಿದ್ದು, "ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ" ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಯಿತು **Congratulation** ಎಂದು . ಆಶ್ಚರ್ಯ ಎಂದರೆ ನಾನು ಯಾರಿಗೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಯಿತು ಅಂತ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನನ್ನ ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ದಿನ ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮರೆಯಲಾರದ ದಿನ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

V. ತರಬೇತಿಗಳು :

ತರಬೇತಿಗಳು ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಯಾವ ಯಾವ ವಿಧಾನಗಳು ಹೇಗೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದರೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ತರಬೇತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಉಪನ್ಯಾಸ, ಗುಂಪುಚರ್ಚೆ, ಮುಕ್ತ ಚರ್ಚೆ, Role play ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸುವುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಕಲಿಕೆಗೆ ತುಂಬಾ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಅದೇ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ನಾವು ಬೇರೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹಾಗೇ ನಾನು ಕಲಿಕಾ ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹಲವಾರು ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ.

ಭಾಗವಹಿಸಿದ ತರಬೇತಿಗಳು:

1. ಆರೋಗ್ಯದ ಹಕ್ಕು ಮಾನವ ಹಕ್ಕು ಅಧ್ಯಯನ ತಿಬಿರ

26ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2010 ರಿಂದ 28ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2010 ರವರೆಗೆ ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ್ಯಾಡಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಎಂ-ಐ ಸದಸ್ಯರಿಗಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ ಈ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದೇವು. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವುದು ಮತ್ತು ಇದರ ಕುರಿತಾದ ಚರ್ಚೆಗಳು ಜನತಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಹವಾಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಸಿದಂತಹ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮರುಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಅನುಸರಣೆಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ಅನವಶ್ಯಕ ಔಷಧಿಗಳ ಕುರಿತು ಉಪನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಚರ್ಚೆ, ಹಾಗೂ ಪೆಟಿಂಟ್‌ಗಳ ಕುರಿತು ಸಹ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ಬಂದಂತಹ JAA-K ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುವುದರ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈ ದಿನದ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಂ-ಐ ಕಲಾ ತಂಡವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಹ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದೇನೆ

ಹೀಗೆ ಕಲಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ JAA-K ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಲು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವುದರ ಮುಖಾಂತರ ಹಾಗೂ ಹೊಸಬರನ್ನು ಈ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಹಾಗೂ ನಿರಂತರ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ JAA-K ಸಮಿತಿಯು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲ ಮಟ್ಟಿನ ಸೇವೆಯಾದರೂ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಈ ದಿನ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯು ಯಾವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಇರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಖಾಸಗೀಕರಣ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಖಾಸಗೀಕರಣ ಆದರೆ ಈಗಿರುವ ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಮತ್ತು ಸರಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವುಗಳು ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಖಾಸಗೀಕರಣ ಆಗಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬಾರದು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

JAA-K ಬೆಳೆಸಲು ಇರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು / ಸಾವಲುಗಳು.

- ಸರಕಾರ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಲು ಹಿಂಜರಿಕೆ

- ಲಾಭವನ್ನು ಬಯಸುವುದು
- ಸಂಘಟನೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ
- ಹಣದ ಸಮಸ್ಯೆ
- ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಭಾವ
- ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಹಿಂಜರಿಕೆ

ಕಲಿಕೆಗಳು

- ಅನವಶ್ಯಕ ಔಷಧಿಗಳ ಕುರಿತು ಜ್ಞಾನ
- ಡಾಕ್ಟರ್ ಇಲ್ಲದೆ ಪುಸ್ತಕದ ಪರಿಚಯ ಅದರ ಮಹತ್ವ
- ಯುವ ಜನರು ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ
- ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು interest
- ಮಾಧ್ಯಮಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು
- ಪೆಟಿಂಟ್ ಅದರ ಅರ್ಥ.
- ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅರ್ಥ
- ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸಂಘಟನೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ
- ಹಲವಾರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿ ಜೀವಿಗಳ ಪರಿಚಯ
- ಉತ್ತಮವಾದ ದಾವಿಲೀಕರಣ

2. ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ :

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಖಾನಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮಂಗನಕೊಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದೆ. ಇಂದು ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿಯೂ "ಜಾತಿ" ಮತ್ತು 'ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ' ಇನ್ನೂ ಮೊದಲಿನಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅದು ಕೇವಲ ಶುಳಿತಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟ ಕುಟುಂಬಗಳಾದ ಮಾದಿಗ, ಹರಿಜನರ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಇದರ ಪ್ರಭಾವ ಇನ್ನೂ ಇದೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಈಗಲೂ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬದುಕಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

- ಊರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿರಿಯಾ
- ಗುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲ
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ/ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ
- ಬಾವಿ, ಬೋರ್‌ವೆಲ್, ಮುಟ್ಟುವಂತಿಲ್ಲ.
- ನದಿಗಳಲ್ಲಿ/ಕಾಲುವೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ಥಳಗಳು
- ಹಳ್ಳಿಯ ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲ /ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಆಸನಗಳು
- ಸತ್ತ ದನಗಳನ್ನು ಹೊರುವ ಪದ್ಧತಿ
- ಹೊಲಸು ಹೊರುವ ಪದ್ಧತಿ (ಕಕ್ಕಸು)
- ಜೀತ ಮಾಡಿಸುವುದು
- ಮನೆಗೆಲಸಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವುದು
- ತುಂಬಾ ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಕೆಲಸ
- ಚಪ್ಪಲಿ ಹೊಲಿಯುವ ಉದ್ಯೋಗ

- ಮನೆ ಬಾಡಿಗೆ ಸಿಗದೇ ಇರುವುದು
- ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು
- ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯದಿಂದ ವಂಚನೆ

ಹೀಗೆ ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳು ದಲಿತರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಅವುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಹ ಚರ್ಚಿಸಲಾಯಿತು.

- ಸಂಘಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಜಾತಿಯವರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಜಾತಿ ಬಗ್ಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಅರಿವು ಮಾಡಿಸುವುದು.

3. ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಆಂದೋಲನ ಕಾರ್ಯಗಾರ :

ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬದಾಮಿ ತಾಲ್ಲುಕಿನ ಹೆಡ್‌ಸ್ಕ್ವೇಮ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಯರಗೊಪ್ಪ ಹಾಗೂ ಬೂದಿಹಾಳು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 25 ದಲಿತ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಶೌಚಾಲಯದ ಮಹತ್ವದ ಕುರಿತು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪ್ರಹ್ಲಾದ್ ಐ. ಎಂ. ಅವರು ನೀಡಿದರು. ಈ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಾದ ಅಂಶಗಳು.

1. ಶೌಚಾಲಯ ಏಕೆ ಬೇಕು?
2. ಶೌಚಾಲಯದ ಮಹತ್ವ?
3. ಶೌಚಾಲಯ ಬಳಸದಿದ್ದರೆ ಆಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳು?
4. ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ರೀತಿ
5. ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಖರ್ಚು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಾಹಿತಿ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳ ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ಸಮೇತ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಈ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಮುದಾಯದೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಅವರಿಂದಲೇ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಯೊಂದಿಗೆ ಬಗ್ಗೆ ಹರಿಸಲಾಯಿತು. ನಂತರ ಆಯಾ ಹಳ್ಳಿಯ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಿ.ಪಿ.ಎಲ್. ಪಡಿತರ ಚೀಟಿ ಹೊಂದಿದ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಅರಿವು ಮಾಡಿಸಲಾಯಿತು. ಬೂದಿಹಾಳು ಮತ್ತು ಯರಗೊಪ್ಪ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ 25 ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ ಸಹ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಕಲಿಕೆಗಳು:-

- ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಖರ್ಚಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಿಂದ ಹಣ ಪಡೆಯುವುದು.
- ಶೌಚಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಗೆ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಮನವೊಲಿಸುವುದು.

4. ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಸಮೀಕ್ಷೆ (PRA) ತರಬೇತಿ - ಹನ್ನೂರು (ಕೊಳ್ಳೆಗಾಲ)

ಅಖಿಲಾಕ - "ಹೋಲಿ ಕ್ರಾಸ್" ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಮಗ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರೋಗ್ಯ ಯೋಜನೆ (CRHP) 1997 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಇದು ಒಂದು ಕ್ರಿಸ್ತಿಯನ್ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 70ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ 800 ಎಕರೆಯಲ್ಲಿ ಜಲಾನಯನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೂ ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕೋಶದಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಸಮೀಕ್ಷೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಯಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು

PRA ತರಬೇತಿ :

“ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಸಮೀಕ್ಷೆ” ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯ ಭೌಗೋಳಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಜಾತಿ, ಸರ್ಕಾರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳು, ಆರೋಗ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ, ಅಂಗನವಾಡಿ, ಶಾಲೆ, ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನಾವು ಹಳ್ಳಿಯ ಸಮುದಾಯದ ಜೊತೆ ಸೇರಿ ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸುವುದರ ಮುಖಾಂತರ ತಿಳಿಯಲಾಯಿತು. ನಂತರ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ರೀತಿಯಾದಂತಹ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿರಿದಿರುವ ಮನೆಗಳು, ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಮನೆಗಳು, ಹೆಚ್.ಐ.ವಿ. ಸೋಂಕಿತ ಮನೆಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಗುರುತಿಸಿ, ಒಟ್ಟಾರೆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ಖಾಯಿಲೆಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುವುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಕಲಿಕೆಗಳು :

PRA ತರಬೇತಿಯು ನನಗೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಭೌಗೋಳಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬುವುದು ಕಲಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

5. ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಬರವಣಿಗೆ ತರಬೇತಿ.

ಜಾಗೃತ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರ್ಯವರರು Project Proposal writing Training ನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಯಾವುದೇ Proposal ಬರೆಯುವಾಗ ನಾವು ಆಯ್ದುಕೊಂಡಂತಹ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಕನಸು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಯಾವುದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡರೂ ಅದರ ಕುರಿತಾದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನ ಹೊಂದಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣ ಸಹ ಇರಬೇಕು ಹಾಗೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಯಾವುದೇ Proposal ಬರೆಯುವಾಗ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರೆಯಬೇಕು.

S : Specific	S : Strenths
M : Measuarable	W : Weaknes
A : Attainable	O : Opportunities
R : Relevant	T : Threats
T : Time Bound	

ಈ ತರಬೇತಿಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಬರೆಯುವಾಗ ಯಾವ ಯಾವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಆ. ನೀಡಿದ ತರಬೇತಿಗಳು:

1. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ 'ಆರೋಗ್ಯದ ಹಕ್ಕಿನ' ಕುರಿತು ಮತ್ತು JAA-K ಪರಿಚಯ ಕುರಿತು ಕಾರ್ಯಾಗಾರ:

ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಸಖಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ Field Placement ಗಾಗಿ ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಉಡುಪಿಗಳಿಂದ MSW ಮತ್ತು BSW ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿಕೆಗಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಒಂದು ದಿನದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಹಕ್ಕಿನ ಅರಿವು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ

ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ NRHM ಮತ್ತು JAA-K ನಡವು ಬಂದ ದಾಂ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಹೆಗ್ಗ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದಿನ ಪೂರ್ತಿಗಾಗಿ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನಾನು ಒಟ್ಟುಗೆ ನೀಡಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಈ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಓರಿಯಂಟೇಷನ್ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಲಿತುಕೊಂಡಂತಹ ತರಬೇತಿ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಉಪನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಯ ಮೂಲಕ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದೇನೆ. ಇಂತಹ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿಯೂ MSW ಮತ್ತು BSW ವಿವಾಹಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಿರುವುದು ಮೊದಲ ಸಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ನನ್ನ ತರಬೇತಿ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯವೂ ಇಮ್ಮಡಿಗೊಳಿಸಿದೆ. ಈ ತರಬೇತಿಯಿಂದಾಗಿ ನಾನು ಯಾವುದೇ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಸಮುದಾಯಕ್ಕಾದರೂ ಸಹ ಆರೋಗ್ಯದ ಹಕ್ಕಿನ ಕುರಿತು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಯಾರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೇ ನೀಡಬಲ್ಲೆ ಎಂಬುವುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಿರುವುದು ಅಲ್ಲದೇ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

2. ನಿರಂತರತೆಗೆ ಯುವಜನರ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಗಳು :

ನಾನು ಈ ಕಲಿಯುವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದು ನಿರಂತರತೆಯನ್ನು ಅದು ಯುವ ಜನರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ, ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿ ಹಕ್ಕಿತ್ತಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಇಡುವುದು ಬಹಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಯುವ ಜನರು ಮತ್ತು ಅವರ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು "ಆರೋಗ್ಯ ಹಕ್ಕು" ನ ಕುರಿತು ಅಂವು ಮೂಡಿಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸದಕಾಂ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವಂತಹ ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ಜ್ಞಾನ ನೀಡಿದ್ದರಿಂದ ಇಂದು ಅವರು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಿಣಿ ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ಸದಕಾಂ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೂ ಇದರ ಕುರಿತು ಅವರೇ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಜನರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯ ಕುರಿತು ಅಂವು ಮೂಡಿಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸರಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಛೇಷ್ಟತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಾ ಅಧನ್ನು ಶಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಹೊರಗಡೆ ಬಿರೆಯುಕೊಡುವಂತಹ ಔಷಧಿಗಳ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ JAA-K ಸಮಿತಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪತ್ರಾಂದೋಲನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಓಗೇ ಯುವ ಜನರಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಳತ್ವ ಮತ್ತು ನಾಯಕತ್ವ ಗುಣಗಳ ಜೊತೆಗೆ ವಿವಾಹ್ಯಾಸ ಇರುವುದರಿಂದ ಅದು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಭಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಸಹ "ಸಬಿ" ಸಂಸ್ಥೆಯು ಯುವತಿಯರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

VI. ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಚಿತ್ರ ವೀಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆ :

ಈ ಕಲಿಕೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದು ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದನೂ ಒಂದು ಸಂದೇಶ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಾಗಿದೆ. ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ನೋಡಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಯಾರಾದರೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ನಾನು ಜಾಂಕಿಸಿಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ ಆದರೆ ಈ ಕಲಿಕಾ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದನ್ನು ಕಲಿತು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದರ ಒಳನೋಟ ಹಾಗೂ ನೈಜ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಹಾಗೂ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದೇನೆ ಹಾಗೂ ನಾನು ಸಾಕ್ಷ್ಯಚಿತ್ರ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉಪಕೇಂದ್ರ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ನೋಡಿದ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು.

- a) ನರ್ಮಾಡ ಬಚಾವೊ ಆಂದೋಲನ
- b) ಎಂಡೋಸಲ್ಮಾನ್ ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕ ಬಳಕೆಯ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ
- c) ಗುಣಮುಖಿ
- d) ಅಮೇರಿಕಾ-ಅಮೇರಿಕಾ
- e) ಗೆಜ್ಜೆಪೂಜೆ
- f) ಶಿಟ್

VII. ಪುಸ್ತಕಗಳ ಅಧ್ಯಯನ

ಮೊದಲು CHLP ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಓದುವಿಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಓದುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸುಮಾರು 5 ವರ್ಷಗಳೇ ಕಳೆದಿವೆ. ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ ಓದುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ - ಕಡೆ ಪಕ್ಷ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಸಹ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ, ನೋಡಿದರೂ ಕೇವಲ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ವಾರ್ತೆ ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ಈ ಕಲಿಕೆಯ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವೇ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಕಾರಣ ನಾನು ದಿನಾಲು ಮನೆಗೆ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಜೊತೆಗೆ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೀನಿ ಮತ್ತು ಸುಮಾರು 270ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಗ್ರಂಥಾಲಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಜೊತೆಗೆ ದಿನವೂ ಓದಲು ಸಹ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಹೊಸಪೇಟೆಯಿಂದ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಊರಿಗೆ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅದರ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ತರುವುದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಈ ಕಲಿಕಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಓದಿದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖವಾದವುಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ :

1. ಜಾಗತೀಕರಣದಿಂದ ಆರೋಗ್ಯಕೇನಾಯಿತು ?.
2. 2000ರ ವೇಳೆಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆರೋಗ್ಯದ ಕುರಿತು ನಿರ್ಧಾರವೇನಾಯಿತು.
3. ಆರೋಗ್ಯದ ಹಕ್ಕು.
4. ಆಶಾಗಳ 5 ಕೈಪಿಡಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನ
5. ದಾಖಲಾತಿ
6. ಡಾಕ್ಟರ್ ಇಲ್ಲದಡೆ

IX. ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಅಧ್ಯಯನ :

ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಲಿಂಗಸೂಗೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವಂತಹ ಹಳ್ಳಿಯು ಕೋಠಾ. ಇದರ ಮೂಲ ಹೆಸರು "ಮೇದಾವಿರಾಯನ ಕೋಠಾ" ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಗಣಿ ಎಂದೇ ಹೆಸರು ಪಡೆದ "ಹಟ್ಟಿ"ಯಿಂದ ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಹಳ್ಳಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕಲಿಕಾ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 22ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2010ರಿಂದ 15ನೇ ನವೆಂಬರ್ 2010 ರವರೆಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ನಾನು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸಹಪಾಠಿಗಳ ಜೊತೆ ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಇದ್ದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಜೊತೆಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಅಧ್ಯಯನ ಉದ್ದೇಶ :

ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಹಲವಾರು ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋಗಲಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಸಹ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

- ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿನ ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಅಳೆಯುವುದು
- ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವುದು.
- ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಕುರಿತು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂತೆ ಸರಳ ಮಾದರಿ ಕೈಪಿಡಿ ತಯಾರಿಸುವುದು.

ಗ್ರಾಮದ ಆಯ್ಕೆ :

ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳು.

- ಒಣಭೂಮಿ
- ವಲಸೆ ಹೆಚ್ಚು
- ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನ
- ನವಜೀವನ ಮಹಿಳಾ ಒಕ್ಕೂಟದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ
- ಒಕ್ಕೂಟ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಇರುವ ಗ್ರಾಮ
- ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮಗಳು ವಾಸಿಸುವ ಗ್ರಾಮ
- ಅಂಗನವಾಡಿ ಮತ್ತು ಉಪ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಇರುವ ಗ್ರಾಮ

ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಗಳು

ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯ ಮಹಿಳೆ ಅಥವಾ ಕುಟುಂಬದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತ ಮಹಿಳೆಯ ಬಳಿ ಸಂದರ್ಶನದ ಮುಖಾಂತರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವು

- ❖ ಕುಟುಂಬದ ಹಿನ್ನೆಲೆ
- ❖ ಹಸಿವಿನ ಸೂಚ್ಯಂಕ
- ❖ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ ಯೋಜನೆಗಳ ಲಭ್ಯತೆ
- ❖ ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ಆಹಾರ ಬಳಕೆ
- ❖ ಬಿ.ಎಮ್.ಐ.
- ❖ ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹಣೆ

ಸಂದರ್ಶನಗಳು :-

ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಆಯ್ದು ಸದಸ್ಯರ ಜೊತೆ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

- * ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು
- * ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿ ಮಾಲೀಕರು

* ಶಾಲೆಯ ಮುಖ್ಯ-ಅಧ್ಯಾಪಕರು

* ಉಪ ಕೇಂದ್ರದ ಕಿರಿಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯಕಿಯ ಸಂದರ್ಶನ

ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆ

ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆಹಾರ ಸರಬರಾಜು ಯಾವ ರೀತಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆ ಮುಖಾಂತರ ಸಹ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ

- ವಯಸ್ಸಾದವರ ಗುಂಪು
- ಅಂಗನವಾಡಿ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಗುಂಪು
- ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಗುಂಪು
- ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಗರ್ಭಿಣಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಗುಂಪು
- ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು

ಕೆಲವು ವರ್ಗಗಳ ಅಧ್ಯಯನ :

ನಾವು 4 ಜನ ಫೆಲೋಗಳು ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಜನಸಮುದಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿದೆವು:

- ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ
- ಸರಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ
- ಕೃಷಿ, ಕೂಲಿ, ರೈತ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ
- ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ.

ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ಯ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ನಾನು ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡೆ.

ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸಿಗಬೇಕಾದ ಆಹಾರ, ಬಿಸಿಯೂಟ, ಅಂಗನವಾಡಿ ಆಹಾರ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಜನರು ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸರಿಯಾಗಿ ಕೂಲಿ ಇಲ್ಲದೆ, ಮಳೆ ಇಲ್ಲದೆಯೂ ಸಹ ಜನರು ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಆಹಾರ ಸಿಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಹಲವಾರು ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.

ಕಲಿಕೆಗಳು :

- ❖ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿನ ಆಹಾರ ಸೇವನೆಯ ಪದ್ಧತಿ
- ❖ ಹಿಂದುಳಿದ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿನ ಜನರ ಜೀವನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಮತ್ತು ಆದಾಯ ಮೂಲ
- ❖ ಶರೀರ ತೂಕದ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮಾಡುವುದು
- ❖ ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ

- ❖ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ
- ❖ ಕುಟುಂಬಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದು.

X. ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ :

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಈ ಕಲಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು (Fellowship) ನನ್ನ ಒಟ್ಟಾರೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ತುಂಬಾ ಸಹಾಯವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳು, ಅನುಭವಗಳು ನಾನು ನನ್ನ ಮುಂದಿನ ಭವಿಷ್ಯ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ.

XI ಜನಾರೋಗ್ಯ ಹಕ್ಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರ್ಯಗಾರದ ವಿವರ (ಬೆಳಗಾಂ)

ಜನಾರೋಗ್ಯ ಅಂದೋಲನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಂದು ದಿನದ ಕಾರ್ಯಗಾರ

I. ಜನರೋಗ್ಯ ಅಂದೋಲನ ಕರ್ನಾಟಕ ಬೆಳಗಾಂ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಮಿತಿಯ ಬಲವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಒಂದು ದಿನದ ಕಾರ್ಯಗಾರವನ್ನು ಬೆಳಗಾಂ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಈ ಕಾರ್ಯಗಾರದ ಆಯವ್ಯಯ ಮತ್ತು ವಿವರಣೆ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿದೆ.

II. ಕಾರ್ಯಗಾರದ ಉದ್ದೇಶ

1. ಜನಾರೋಗ್ಯ ಅಂದೋಲನ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ತಾಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಲವರ್ಧನೆ ಮಾಡುವುದು.
2. ಜನಾರೋಗ್ಯ ಅಂದೋಲನ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹಳೆ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸೇರ್ಪಡೆ.
3. ಜನಾರೋಗ್ಯ ಅಂದೋಲನ ಕರ್ನಾಟಕ ಅಂದೋಲನವನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವುದು.

III. ಸ್ಥಳ:- ವಿಮುಕ್ತಿ ಸಂಸ್ಥೆ, ಚಿಕ್ಕೋಡಿ, ಬೆಳಗಾಂ ಜಿಲ್ಲೆ

IV. ಕಾರ್ಯಗಾರ ದಿನಾಂಕ ಮತ್ತು ವೇಳೆ:-

ದಿನಾಂಕ 28-10-2010 ರಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 10-00 ಗಂಟೆಯಿಂದ
ಸಂಜೆ 5-30 ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ

V. ಕಾರ್ಯಗಾರದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಾ ವಿಷಯಗಳು

1. ಆರೋಗ್ಯ ಎಂದರೇನು?
2. ಆರೋಗ್ಯದ ಹಕ್ಕು ಮಾನವ ಹಕ್ಕು

3. ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ಧಾರಕಗಳು
4. ವಿ.ಹೆಚ್.ಎಸ್.ಸಿ., ಎ.ಆರ್.ಎಸ್., ಆಶಾ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತನಿಧಿ
5. ಆರೋಗ್ಯ ನಿರಾಕರಣೆ ಕೇಸುಗಳ ಕುರಿತು.
6. ಜನರೋಗ್ಯ ಅಂದೋಲನ ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ
7. ಪತ್ರಾಂದೋಲನ
8. ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆ.

VI. ಕಾರ್ಯಗಾರದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು

1. ವಿಮುಕ್ತಿ
2. ಜನಜಗರಣ
3. ಬಡ್ಡ
4. ಬಿ.ಡಿ.ಎಸ್.ಎಸ್.
5. ಮೈತ್ರಿ ಮಹಿಳಾ ಒಕ್ಕೂಟ
6. ಆಶಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು
7. ಸಮಾಜ ಸೇವಕರು
8. ಎನ್.ಆರ್.ಹೆಚ್.ಎಂ. ಸಿಬ್ಬಂದಿ
9. ಭೀಮ ಜ್ಯೋತಿ ಯುವಕ ಸಂಘ
10. ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿ
11. ವಿ.ಹೆಚ್.ಎಸ್.ಸಿ. ಸದಸ್ಯರು

VII. ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು

- 1) ಶ್ರೀ.ಕರಿಬಸಪ್ಪ-ಜನರೋಗ್ಯ ಅಂದೋಲನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ವೇದಿಕೆ ಸಹ ಸಂಚಾಲಕರು.
- 2) ಶ್ರೀಮತಿ.ಸ್ವರ್ಣಭಟ್-ಜನರೋಗ್ಯ ಅಂದೋಲನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ವೇದಿಕೆ ಸಹ ಸಂಚಾಲಕರು.
- 3) ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ.ಕೆ.- ಸಿ.ಎಚ್.ಸಿ. ಫೆಲೋ.

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಒಂದು ದಿನದ ಬೆಳಗಾಂ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಮಿತಿಯು

ಬಲವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ನಡೆಸಿದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದ ವರದಿ

ದಿನಾಂಕ:28-10-2010 ರಂದು ಜನಾರೋಗ್ಯ ಅಂದೋಲನ ಕರ್ನಾಟಕ, ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಮಿತಿಯವರು ಶ್ರೀ.ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಇವರ ಮುಂದಾಳತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಯ ಬಲವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು.

ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ತಾಲೂಕಿನ ವಿಮುಕ್ತಿ ಸಮಾಜ ಕಾರ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಮಹಾಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಸ್ವಯಂಸೇವಕಿಯರು, ಗ್ರಾಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಮಿಟಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, “ಆಶಾ”ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು. ಕೈಗೆಟುಕುವ ಸೂಕ್ತ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಹಾಗೂ ಉಚಿತ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಸಿಗಬೇಕು ಮತ್ತು ನಾವು ಕೂಡ ಅದರ ಭಾಗವಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ದಿನದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ವಿಮುಕ್ತಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ಸ್ವರ್ಣ ಭಟ್, ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕೋಶದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ಶ್ರಿಯುತ ಪ್ರಹ್ಲಾದ, ಪಾಸ್ತಾವಿಕವಾಗಿ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನರವರು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ/ ಸೇವೆಗಳ ಕಳಪೆತನ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರ, ಅನಗತ್ಯ ಸಾವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಹೊಣೆಗೇಡಿತನ ಮತ್ತು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯತನದಿಂದ ಉತ್ತಮ / ದಕ್ಷತೆಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಕೊಡದೇ ಜನರನ್ನು ಖಾಸಗಿಯತ್ತ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿತನ ಮತ್ತು ಇಂಥ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಿಗೆ ಜನರು ಸ್ಪಂದಿಸದಿದ್ದರೆ, ಆಗುವ ಆಹುತಿಗೆ ‘ಬಿಹಾರ’ ದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯ ಅದನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು, ಅನಂತರ ಸ್ವರ್ಣ ಭಟ್‌ರವರು, ಆರೋಗ್ಯ ಅಂದರೇನು?” ಮತ್ತು ಅನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೇನು? ಅನ್ನುವ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಾಗ ಬಂದ ಅಂಶಗಳು, ಅಶುದ್ಧ ನೀರು, ಅಶುದ್ಧ ಗಾಳಿ, ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಸೇವಿಸದ ಇದ್ದು ಮತ್ತು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಆಹಾರ ಸಿಗದೆ ಇದ್ದುದು, ಸಿದ್ಧ ಆಹಾರ ಅರ್ಥಿಕ ಅಡಚಣೆ, ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡ ಇವುಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಹೇಗೆ ಕೆಡುತ್ತಾ ಇದೆ, ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾವೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಪಾಲಿಸಿದರೆ ಆರೋಗ್ಯವಂತರಾಗಿರುತ್ತೇವೆಂದು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿದರು.

ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಕೈಗೆಟುಕುವಂತೆ ಮಾಡಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರೋಗ್ಯ ಅಭಿಯಾನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಜಾರಿಗೆ ಬಂದು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳ ಸುಧಾರಣೆ ಆಗದಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಾರೋಗ್ಯ ಅಂದೋಲನ ಕರ್ನಾಟಕವು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯತ್ತ ಆರೋಗ್ಯದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮನದಟ್ಟಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೇಳುವಂತಹದ್ದು ಮತ್ತು ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತ ಪ್ರಹ್ಲಾದರವರು, ಜನಾರೋಗ್ಯ ಅಂದೋಲನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹುಟ್ಟು, ಬೆಳೆದ ಬಂದ ದಾರಿ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆ, ಎದುರಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆ, ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟ ಸವಾಲುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆ ನೀಡುತ್ತಾ, ಜನ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದು, ಹಕ್ಕಾಗಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ, ಕರ್ಕೇರಿಯ ಹೆರಿಗೆ ನಿರಾಕರಣೆಯ ನೈಜ ಘಟನೆ ಹೇಳಿದರು. ಖಾಸಗೀಕರಣ ಆಗಲು ನಾವುಗಳು ಹೇಗೆ ಕಾರಣರಾಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಮಾಡುವ ಕ್ರಿಯೆ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತ ಮುಕ್ತನಿಧಿ, ಉಪಕೇಂದ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ತಿಳಿಸಿದರು.

ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನರವರು ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಾದ, ಉಪಕೇಂದ್ರ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರ, ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರ, ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ, ನರ್ಸ್ ಆಶಾಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ, ಗ್ರಾಮ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಮಿತಿ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುತ್ತ, ದಾಖಲಾತಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಸವಲತ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದಾಗ, ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳು ಗ್ರಾಮದ ಸಂಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮುಚ್ಚಿರುವ ಉಪಕೇಂದ್ರಗಳು, ತೆರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು, ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿರುವಂತೆ, ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಇರುವಂತೆ ವಾರಕ್ಕೆ 1 ದಿನವಾದರೂ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಪತ್ರ ಚಳವಳಿ ಮಾಡುವಂತೆ, ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.